

GLASILLO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izjava vsak četrtek. — Uredništvo in upravljanje: Karl Marks (prej Turjaški) trg št. 2, priljubljen. — Naročnina za mesec 6, četrtek 18. Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 30.

LJUBLJANA, četrtek, 8. novembra 1923.

Leto I.

Ob šestletnici ruske revolucije.

Razgovarjali se z malomešanskimi elementi o ruski revoluciji je silno nevhaležna stvar. Ti ljudje navadno vse vedo. To so oni, ki so trdili, da se bo zrušila slavba sovjetskih republik tudi v Nemčiji. »Saj ni predpogojev za uspeh. Rusi so kulturno najbolj zavestni narod. Vodje pokreta so brezvesni judovski špekulantje. Sploh pa svet danes še ni dozorel za socializem.« To se je ponavljalo v vseh mogočih medijih — ponavljalo ne samo prvo leto obstoja sovjetskih republik, ne — šest let je malomešanstvo in buržauzija gonila isto pesem — in najbrže jo bo tako dolgo, dokler ji zgodovinski fakti ne prevržejo koncepcija. Farsa, ki so jo igrali elementi iste mentalitete v prejšnjem stoletju — za časa francoske revolucije, se v zgodovini zopet ponavlja. Takrat so preklinjali silo, ki jim je priborila gospodarsko svobodo, tako za tem so jo po svojih šolah in v svoji literaturi kovali v nebo.

Danes besne nad pokretom, ker jim hoče la omogočiti tako življenje, da ne bo mislečega človeka obilivala rdečica sramu, ko se bo poslavljala od njega. Tako, ko bo la pokret poslal v svoji prvi fazi zmagovalcem, se bo to duševno prilikavstvo okoristilo z njim, obstajajo dogleden čas na platformi te prve razvojne faze (v našem konkremem slučaju torej pri obliki državnega kapitalizma) in jo branilo pred propasti z istimi argumenti, kot brani sedaj privatno gospodarstvo. V razvoju nikoli ne zastajajoča — ustvarjajoča, revolucionarna sila, bo potem morala znova odkupiti svoj čas z najdragocenijo krvjo svojih izbranih. Za parasiče in koristolovce? Ne — ne — Ti ne bi bili vredni niti ene človeške žrlive. Za ogromni, trpinčeni stvor, ki se naziva sicer človeštvo, a se ne zaveda, ker se zavedali ne sme, kakšno življenje pristoja stvari, ki nosi častni naziv: človek!

Tvorbe, kot jo predstavljajo sovjetske republike, zgodovina še ni videla. Začetki buržauzni svet pred tem nepojmljivim gigantom, kot je stal neki kmet pred mogočnim slonom v živalskem parku: saj sploh ni mogoče, da kaj takega eksistira. Gospoda — pa še kako je mogoče — berite vendar, kaj govore vaši lastni somišljeniki — od malih publicistov pa gori do ministrskih osebnosti — o stanju v današnji Rusiji. Ali pa nikar — zadovoljite se raje še v naprej z lažnimi poročili baltske časopisne agencije, ki javlja širikrat dnevno Ljulinovo smrt, početek protirevolucije, poraz rdeče armade. Vaše presenečenje bo potem nekega dne toliko večje in vaša desorientiranost bo mogoče vzbudila sočuvstvovanje.

Za one pa, ki so je navajeni lu in tam še mislili, naj zadostujejo dejstva: Rusija v meščanski vojni ni kapitulirala, ona je ostala zmagovalka z orožjem v rokah. Toda meščanska vojna ji je zadejala ogromne rane. Zatem je prišel glad. V Genovi so jo hoteli prisiliti k kapitulaciji — torej v času, ko je imela

radi gladi itak že nož na vratu. L. 1922 je bila srednja letina, ki pa je omogočila v glavnem zmago nad gladom. Sedaj je delavščina prvič po dolgem času zopet zadosno prehranjeno — in boljše prehranjeno kot delavščino v Nemčiji. V tem letu se je izvozilo 23 milijonov蒲ov žita. Če bo v prihodnjih letih letina dobra, se bo izvozilo letno 150 do 200 milijonov蒲ov. Kaj pomenja to? 150 milijonov蒲ov pomenja 150 milijonov zlatih rubljev, pomenja povzdigo lahke industrije, ker kmet kupuje njene produkte — in ker bo dobil kmet za svoje žito zlato, bo dal on tudi potrebna sredstva za razvoj težke industrije. To se pravi: sovjetska država, ki ima monopol na zunanjost Irigovino, dobi denar za povzdigo svojega gospodarstva in denar za tehnično izpopolnitve svoje obrambe. In ko bo ta močna, bo Rusija nepremagljiva in z njo vred bo nepremagljiva pozicija delavcev vsega sveta. To Anglija dobro ve. Zato je hojela izkoristiti zadnji ugodni moment in započeli na vsak način borbo s sovjeti. Lord Curzon je hotel pred kraljim vojsko — boljševiki je niso hoteli. In če se jim bo borba vsilila — se ne bodo borili sedaj, ampak takrat, ko bodo lahko z zanje najmanjšimi žrlivami dokazali, da je nevarno igrati se s sovjetsko Rusijo. Takrat pa ni izključeno, da bo stal ves internacionalni proletarij na oni strani, kjer mu je bodočnost zasigurana, in kakšen bo v tem slučaju rezultat tega boja, si lahko vsakdo predstavlja.

To so kratka fakta, ki jih je našel Radenk, ko je dajal lekcijo angleškemu lordu. In ker je angleški zunanji minister z razumom kolikorliko oblagodarjena osebnost — bode lekcija zadoščala mogoče tudi temu ali onemu izmed naših vsevednežev in izmed naših prorokov. Če bi bila sovjetska slavba stvor posameznikov — ona bi se že davno zrušila, ker se je porodila v okolnostih, ki sploh niso mogle biti za neno življenje opasnejše kot so bile. Kot so tudi voditelji revolucije, to se pravi oni, ki jih je revolucija napravila za vodje, idealni in prožeti velikih idej svoje misije — noben nečloveški napor jim ne bi pomagal, da bi ohranili stanje, ki ga bi bile ustvarile roke posameznika in um posameznikov. Le, ker je tak razvoj človeške družbe historična nujnost in ga kot takega ne more uničiti niti šarlašansko niti iskrena in odkritiščna težnja za ohranljivo stanje, kot je — je bodočnost sovjetskih republik zasigurana in z njo vred je zasigurana končna zmaga delavščinskega proletariata. K oblelnici revolucije pa načelno delavščina ne pošilja ruskim tovarišem samo občudovalnih čestik, ampak tudi zagotovilo, da bo slalo v odločilnem boju v eni fronti, ramo ob ramu, z njimi.

—

Sestanek ljubljanskih zaupnikov N. D. S. J. je vsako sredo ob pol 8. uri zvečer v »Delavskem domu.«

Proč z „Orjuno“! Proč s fašistovskimi bandami.

Rdeča kmetska internacionala.

Za prastarimi, veličastnimi zidovi Kremlja se je odigral dogodek, katerega važni pomen za internacionalno gibanje delovnih množic je težko danes v polni meri oceniti. Ta dogodek — internacionalna kmetska konferenca — pomenja preobrat v zgodovini človeštva in spada k najvažnejšim dogodkom sedanje zgodovinske dobe.

Ko pravimo to, niti malo ne preliravamo, ampak ocenimo eno dejstvo na podlagi predvidevanja prihajajočih dogodkov. V enem do dveh letih bo ves svet priznal velevažnost te konference. Najinteresantnejše je to, da se je izredno zanimal za to konferenco Ljelin, ki mu njegovo zdravstveno stanje že dopušča, da sledi poličnemu razvoju. Ljelin se je izkazal vedno kot človek, ki ima najbistrejše in najsigurnejše oko med vsemi svetovnimi proletarskimi voditelji; in če smatra on to konferenco med vsemi važnimi dogodki našega časa kot najpomembnejši dogodek, se on ne moti (čeprav ima tudi on človeški dar — zmolljivosti).

V čem obsloja važni pomen te konference? Dajmo na to direktni odgovor!

V glavah kmetskih mas zapada in večine dežela se vrši govor preobrat. Ta prva internacionalna kmetska konferenca je izraz tega duševnega preobraža.

Najboljši del kmelov hili na pomoč proletariatu, zapušča meščanski labor in napoveduje boj kapitalizmu v imenu življenskih interesov kmetskih množic. Temu delu kmelov bodo brezvomno sledile ostale kmetske mase. Zgodovina družabnih dogodkov nam dokaže, da je nosilec in zastopnik resničnih interesov razreda, ki stopajo iz tlačanskega jarma v arenu političnega boja, navadno krog najboljših zastopnikov, kaferemu sledi pozneje celokupni doglični razred.

Ne iz kakih idealističnih sanjarji, ampak na podlagi realnosti kmetskih množic prihajajo njihovi resnični zastopniki do zaključka, da se morejo kmelje osvoboditi tisočletnega suženjskega jarma samo počom skupnega boja z delavskim razredom proti razredu delavskih in kmetskih izkorisčevalcev-veleposesnikov in kapitalistov. Seveda, delavci in kmelje so dve različni družabni formaciji, ki sta istolačno različni, kot je različen milijon (tololiščine), v katerem živé delavci in kmelje.

Ali kljub temu imata oba ta dva razreda skupne interese in lahko najdeja skupen jezik, v katerem se bosta razumela, v katerem se bosta sporazumela v svojih težnjah.

V resnicu niso kmelje nič manj izkorisčani po kapitalizmu kot delavci; še več: v mnogih deželah so še bolj izkorisčani, n. pr. v kolonialnih in napolonih deželah.

Prva internacionalna kmetska konferenca ni bila nič drugega kot sredstvo za seslavo skupne politične in gospodarske platforme za delavščinsko-kmetsko zvezo. In konferenci je lo popolnoma uspelo.

Konferenca je slvorila jedro rdeče kmetske internationale. Ali ona je tudi zavestno potegnila črto med seboj in ulopisličnimi fantazijami, ki obstajajo v

tem, da bi mogel kmet uspešno igrati samostojno politično vlogo. Konferenca je pokazala milijonom kmelov cilj, potrebo zvezne delavcev in kmelov ne samo v pojedinih deželah, ampak tudi v internacionalnem obsegu. — »Delavci in kmelje vseh dežel, združite se!«, to je parola prve internacionalne kmetske konference.

Za naloge sedanega momenta je spoznala konferenca potrebo boja za delavščinsko-vlado (ki se zdi »Volksslimovcem« nemogoča, ker Erzen pač čuti svojo usodo spojeno z usodo kapitalistov).

Konferenca, katere se je udeležilo 122 kmetskih delegatov 40 različnih narodnosti (med njimi so se nahajali tudi voditelji različnih opozicionalnih kmetskih strank, zvez, lig in odličnih kmetskih poslanci v parlamentu) je sklenila sklep, ki imajo silen pomen za politični razvoj delovnih množic v vseh deželah.

Naj rašte in se razvija prva internacionalna kmetska organizacija, naj dosegne njen klic:

Delavci in kmelje, združite se!
tudi poslednjo vasico male Slovenije.

Ponedeljški:

Nekaj o razrednem proletarskem gibanju v Sloveniji.*

I.

Temeljna karakteristika situacije v Sloveniji s stališča razrednega gibanja: na eni strani ugodna tla za razvoj razredne stranke proletariata — NDSJ, tako med delavslvom kakor tudi med gospodarsko in politično ogljufanimi in zaliranimi kmeli ter med proletariziranimi malomeščani, to se pravi uradniki, državnimi in zasebnimi, na drugi strani pa še neražvitolj politične delavščinske stranke, ki trpi zlasti na pomanjkanju vodilnih oseb in na nezadovoljivi faktiki v praksi. Kdor pojmuje to karakteristično črto v delavskem gibanju, more pravilno usmeriti politiko delavščinskega razreda. Zasledujmo jo na posameznih poljih!

II.

Ne oziraje se na splošne pogoje delavščinskega razreda in na tendenco kapitalističnega razvoja po vojni — vidimo znoraj delavščinskega razreda polno ugodnosti za revolucionarni pokret.

Socialistična Stranka Jugoslavije sploh ne predstavlja nobene resne moči in nasprotnice NDSJ. Kjer ni še jasne razredne diferencijacije in kjer sploh še ni nobene revolucionarne organizacije, tam obsloja socialistična stranka, oziroma njene širokovne organizacije, a še tam živočari kot mravlja sekta, nikar-kor na ne kot organizacija mas. Kjer pa količka obstaja naše gibanje, tam tvorijo socialisti brezpomembno in izginjajočo manjšino. To velja zlasti za Kranjsko — če rabimo ta izraz; nekoli ugodnejše za SSJ je na Štajerskem.

Pravzaprav je SSJ tako razcefrana, saj zvemo za njen obsloj samo ob vo-

* Pričujoče stavlja v ospredje par najbolj perečih momentov v revolucionarnem gibanju v Sloveniji.

lilah, da si jo drugače ne moremo misliti kakor če se spomnimo na strokovne organizacije v seslavi strokovne komisije. Te strokovne organizacije obstajajo sicer skoro za vsako industrijsko panogo, a ponekod so brezposmembne sploh in neznačne, drugod pa številčno in akcijsko zelo slabe. Njihovo delo je pobirati članarino in rohneli nad Neodvisnimi. Strokovna birokracija se naslanja obenem tudi na izobraževalno društvo »Svoboda«, ki služi samo štafaži, ter na konsume in delavske domove.

Resen, organiziran, v masah usidran nasprotnik torej SSJ niti zdaleko ni. Zahvaliti se ima za svoj obstoj samo belemu teroru.

Z drugimi strujami med delavstvom stoji stvar še slabše. Skoro pozabljena je Narodno-socialistična stranka s svojimi strokovnimi organizacijami, če so sploh vredne tega imena. Ne igra nobene vloge in izgublja na terenu. Prav res: nastala je iz faz, utonila je v frazah. — Slabočna je Krščansko-socialna zveza, podružnica klerikalne stranke, ki

ima tu in tam, v tem ali onem obrahu par ljudi organiziranih. V splošnem ne igra skoro nobene vloge. S tem je sivar izčrpana.

Toda še en važen činitelj obstoja, t. j. neorganizirana masa, in te je velika večina. Organizirali to množico, pomeni rešiti delavski razred. Zasigurati naraščajoč vpliv revolucionarne stranke na te nadstrankarje, pomeni napredovanje stranke in s tem delavskega razreda.

NDSJ in neodvisnim strokovnim organizacijam torej ne stoji znotraj delavskih vrst noben resen prolivnik nasproti in njihovemu vplivu in naraščanju zamore — v okvirju našega razmotrivanja seveda — dati odpor samo starokopitna, seklaška in zbirokralizirana SSJ; a čaka jih, prav zares čaka, neorganizirana masa.

III.

Moč Zveze neodvisnih strokovnih organizacij se izraža predvsem v moči organizacij dveh najmočnejših delavskih kategorij, to so rudarske in železničarske organizacije, ki imajo končno

mase za seboj in so navsezadnje akcionsko sposobne. Organizacije ostalih strok ne predstavljajo take sile, a v nekaterih strokah šele storjen začelek. Ne bomo raziskovali vzrokov takemu stanju, ker so znani, hočemo se samo dolknili danega položaja.

Začelek organizacij v nekaterih strokah pada v prve mesece letošnjega leta in je še plod one strokovne politike, ki je vladala skozi do letošnje pomladi, to se pravi politike brez odrejene linije, groba in še polne socijaldemokratskih ostanakov in ki jo je mešalo in ji dajalo različne sunke še likvidatorsivo Klemenčiča in Fabjančiča. Taktika, da je bilo strah! Sem spada n. pr. nevratalizacija strokovnih organizacij, uslanavljanje organizacij po poklicu, kakor Zvezne kurječev in Zvezne strojnikov — en korak naprej, dva koraka nazaj — itd.

Z likvidacijo Socialistične stranke delovnega ljudstva in z razčiščenjem v našem političnem življenju sploh nasto-

pa tudi za neodvisne sirovne organizacije preokreč v taktiki, ki zadobi solidnejšo, situaciji v delavskem gibanju pravilno odgovarajočo podlogo. Mnogo se je od tedaj spreobrnilo na bolje in storjenih je bilo par srčnih akcij, pa tudi par nerodnosti. Vsekakor je še praksa daleč od teorije. Naj navedemo en primer. Zveza Rudarskih Delavcev pošle socialpatriotski Uniji predlog za ujedinjenje v eno sirovno organizacijo. Centralni odbori obeh organizacij si dopisujejo med seboj in Zveza objavi te dopise v časopisu, kakor beleži kronist sestajanje in dnevnih red Zvezne narodov v Ženevi. Ali v tem ne fiči revolucionarna taktika, ker Zveza Rudarskih Delavcev ni vršila te akcije v kontaktu z masami, ki so ostale nezainteresirane. Apeliranje na mase — lega nam je treba in pa — o tem smo že zadnjic enkrat spregovorili — »kakor vrv, ki podpira obešenca« ...

(Konec prihodnjič.)

Pred državno strankino konferenco.

Političen položaj in neposredne naloge NDSJ.

(Projekti resolucije za državno konferenco NDSJ.)

Referent s. Triša Kaclerovič.

I. Mednarodni položaj,

Svetovna imperialistična vojna je povzročila globok gospodarski polom na vsem svetu. Vsi poskusi buržauzije, da obnovi svoje predvojno kapitalistično gospodarstvo in da konsolidira svoj gospodarski red, so ostali brezuspešni. Ti poskusi so ostali brezuspešni kljub ofenzivni kapitalu, politiki in socialni reakciji, ki jo je podvzela buržauzija proti svojemu najnevarnejšemu sovražniku, proti proletariatu.

Ta gospodarski krah in nemožnost konsolidiranja kapitalističnega reda sta izvajala mednarodno politično krizo, ki še vedno traja in ki nosi obiležje stalne negotovosti. Ta negotovost se vidi v odnošajih, ki obstojači danes med vsemi državami, ki so se udeležile svetovne vojne, pa so bile to premagane ali zmagoslavne države. Ogonoma nezadovoljnost dejavnih množic in zatiranih narodov ter njihova gibanja, da pridejo do svojega gospodarskega in narodnognega osvobodenja, pretresajo ves zemljekrog in vedno silnje izpodkopavajo temelje kapitalističnega reda.

Težišče današnje mednarodne krize leži v Nemčiji, odnosno v sporu med njo in veliko entento, a v prvi vrsti Francijo. Imperialistična politika, ki je po končanju svetovne vojne kodificirana v raznih mirovih pogodbah, a zlasti v verzajski mirovni pogodi, dejstvuje dalje in najpopolnejši meri.

Francoski imperializem, podprt po angleškem in italijanskem, je hotel ukloniti Nemčijo z zasedbo njenih najvažnejših gospodarskih centrov. Nemška buržauzija je poskušala s pasivnim odporom zlomiti zasedbo, ali je končno s to politiko skahirala in morala kapitulirati pred francosko buržauzijo. Nemški kapitalisti, ki so odgovorni za vojno in ki bi morali vse breme vojnih odškodnin sprejeti nase in izplačati iz nakupičenih zlatih milijard, valjajo vojno odškodnino na ramena proletariata in ostalih siromašnih nemških množic. Potem ko se jih ni posrečil odpor proti francoski buržauziji, nemška buržauzija hiro dela sporazum z neprijateljsko buržauzijo — francosko in angleško, ne samo v vprašanju vojne odškodnine, ampak tudi v tem, kako bodo skupno izkorisčale gospodarstvo in industrijo v Nemčiji, a predvsem na račun proletariata, ki ima ne samo plačati vso vojno odškodnino, ampak da zagotovi tudi ogromne profite tem združenim buržauzijam. Okupacija Nemčije in politika, katero vodijo nemški kapitalisti, ustvarjata vedno obupnejši položaj za nemško ljudstvo, a predvsem za proletariat. Vsled vedno večjega manjšanja plač, vsled vedno večje draginje, vsled vedno večje brezposelnosti, od katere trpi več kot polovica celokupnega nemškega proletariata, padajo v vedno večjo in neznošnjo bedo delavci, kmetje in srednji sloji. To izvira stalne slavke, politične nemire in revolucionarno vrenje proti kapitalistom in vladu. Na celu tega revolucionarnega gibanja stoji nemška komunistična stranka, edina zaščitnica delovnega ljudstva in nosilka revolucionarne misli. Proti tem revolucionarnim gibanjem se je dvignila vsa reakcionarna in kontrarevolucionarna Nemčija v družbi s socialnimi demokratimi, katerih predsednik nemške republike Ebert proglaša obsedno stanje in pošilja vojsko proti revolucionarnemu proletariatu. Revolucionarni proletariat Nemčije vodi danes istočasno boj na dve fronti: proti imperializmu Francije in velike entente in proti reakcionarni in fašistični nemški buržauziji ter kontrarevolucionarni socialni demokraciji, ki tudi sedaj, kot leta 1918 in 1919 duši revolucijo, da bi rešila kapitalizem. Sedanj revolucionarni boji nemškega proletariata odmevajo po vsei Evropi. Tok in konec tega boja bo najusodenjšega pomena za svetovno proletarsko revolucijo. Ali usoda tega boja, v kolikor leži v rokah nemškega proletariata, zavisi istotako v

prvi vrsti tudi od francoskega in angleškega proletariata, ki bi moral biti v stanju da prepreči napad njihovih vlad na Nemčijo.

Današnjo mednarodno situacijo označuje tudi boj, ki ga bojujejo med seboj v prvi vrsti angleški in francoski imperializem za presliš. Francoski imperializem je stvoril malo entento kot orodje svoje politike. Kot član te male entente je tudi Jugoslavija v pogledu mednarodnih odnosa navezala svojo usodo finančno in politično v prvi vrsti na Francijo, katere vazal je postala. Francoski imperializem ne štedi s finančnimi sredstvi za nova oboroževanje in za pripravljanje novih vojn, in še ni nikakor, tudi poleg vseh poskusov za obnovno gospodarskih stikov s sovjetsko Rusijo, opustil ideje velikega kontrarevolucionarnega pohoda proti sovjetski Rusiji, ki jo smatra za izvor novih revolucij. Francija daje Jugoslaviji finančna sredstva za oboroževanje, da bi jo postavila v prve vrste na novo mednarodno klavnico za francoske imperialistične interese na vzhodu, kjer leži Francija, da dobi nadvladlo nad angleškim imperializmom. In zači zavisi obnavljanje stikov med sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo od francoskih imperialistov.

Z druge strani Anglia istotako ustvarja svoj blok na vzhodu in jugovzhodu Evrope. Mađarska in Grčija sta že izdvana v njihovih rokah. Za sebe je pridobila tudi Bolgarijo, v kateri je podpirala skupaj z Italijo reakcionarni prevarat od 9. junija. V Bolgariji dobiva Anglia en adut proti malim ententom, odnosno proti francoski politiki na vzhodu, a poleg tega hoče Anglia napraviti iz Bolgarije svojo bazo za kontrarevolucionarne akcije proti sovjetski Rusiji. V vršenju te politike gleda Anglia, da pridobi zase tudi Rumunijo.

Italijanski imperializem tudi ne miruje. Ker ne more na mednarodnem trgu vzdržati konkurenco z Anglijo, Francijo in drugimi državami, se je Italija obrnila k Balkanu. Balkan predstavlja za Italijo novo Ameriko, Italija hoče Balkan osvojiti gospodarsko. Vse njene težnje gredo v tem pravcu in v to svrhu se ona poslužuje gospodarskih in političnih sredstev. V vseh balkanskih deželah se italijanski kapital vedno bolj širi, posebno v Jugoslaviji. Slavarna aneksija reške države, ki jo je izvrsila Italija, je javen dokaz za to njen imperialistično politiko. Ko se Reka nahaja gospodarsko in politično v rokah Italije, je ona s tem dobila ključ od Balkana. Ali razen gospodarskih gonijo tudi strategični razlogi Italije, da zavlada nad vzhodno obalo Jadranskega morja. Svoj imperializem je pokazala Italija tudi z napadom na Grčijo. Današnja fašistička vlada vrši to imperialistično politiko radi očividnega upadanja fašizma. Mase, ki so šle za fašizmom, niso dobre ničesar. V svesti si, da ga razočaranje mase zapuščajo in da te mase pričenjajo spoznavati, da je fašizem v resnici steber industrijskega in veleposesniškega kapitala in da koraka v bankroščtvu, se loleva fašizem imperialističnih mer, da bi s tem nasul peska v oči prevaranih mas.

Mednarodna situacija dokazuje jasno: da predstavlja velika ententa skupino imperialističnih sil z malo skupnimi, a več nasprotnimi interesom, ki lahko dovedejo vsak trenutek do najostrejših medsebojnih sporov; da mala ententa ne pomeni nobenega važnega činitelja za ohiranje miru, ker v njej se nahajajo države, katerih imperialistični interesi se krizajo in katerih se v svoji splošni politiki naslanjajo na nasprotno: da je liga narodov popolni bankrot in stvarni pomagač hlačenja malih narodov; da je verzajska mirovna pogodba tudi pokazala svojo nevzdržnost. In v takih situacijah je dovolj, da se pripeti malo večji

dogodek v kaferemkoli delu Evrope, da pride do vojne in da ta vojna izvoste nove mednarodne komplikacije. A samo po sebi se razume, da morajo tedaj tudi revolucionarna gibanja proletariata priti do svojega jasnega izraza.

Objektivni pogoji za delavno gibanje proletariata, ki vodijo revolucionarni boj, obstajajo danes v vseh kapitalističnih državah, in ona nalagajo strankam revolucionarnega proletariata, da to situacijo in te mednarodne spore izkorisčajo, da se vsaka stranka zaveda odgovornosti napram onemu, kar prihaja, in da bo v danem momentu sposobna, da iz defenzive preide v ofenzivo.

II. Situacija na Balkanu.

Kaotična in revolucionarna situacija v Evropi in na celem svetu se kaže tudi na vedno nemirnem Balkanu. Balkanske vlade in buržauzije niso v stanju, da zasigurajo mir in dobre odnose med balkanski narodi. Imperialistične sile velike Entente napravijo vse, da navežejo balkanske države čim bolj nase in jih imajo v rokah kot orodje svoje politike. Temu je najboljši dokaz med drugimi tudi prevarat na Bolgarskem, izvršen dne 9. junija, kjer je reakcija zmagala po zaslugu Anglike in Italije. Da bi se balkanski vlasnopravni, kapitalistični kliki in zaliralci delavskih mas obdržali na krmilu, so se zvezzali z velikimi kapitalističnimi državami, katere se vedno bolj vmesjavajo v notranje zadeve balkanskih narodov.

Odnos s Jugoslavijo in Bolgarijo so neprijateljski, v prvi vrsti radi Macedonije. V Albaniji še vedno ti sovraščo proti Jugoslaviji zaradi začirjanja arnautskega življa. Tam so nemiri zelo pogosti, ki jih, poleg vsega drugega, izvija italijanski imperializem. Odnos s Jugoslavijo in Rumunijo niso prav posebno prijateljski, kljub vsem dinastičnim zvezbam, ker se jugoslovanska in rumunska osovovalna politika križata v Banatu. Zaradi Dobrudže obstoji vedno možnost zapleta med Bolgarsko in Rumunijo. Vedno lahko pride do zapleta tudi med Grčijo zaradi Tracie in Makedonijo.

Odnos s Jugoslavijo in Bolgarijo so neprijateljski, v prvi vrsti radi Macedonije. V Albaniji še vedno ti sovraščo proti Jugoslaviji zaradi začirjanja arnautskega življa. Tam so nemiri zelo pogosti, ki jih, poleg vsega drugega, izvija italijanski imperializem. Odnos s Jugoslavijo in Rumunijo niso prav posebno prijateljski, kljub vsem dinastičnim zvezbam, ker se jugoslovanska in rumunska osovovalna politika križata v Banatu. Zaradi Dobrudže obstoji vedno možnost zapleta med Bolgarsko in Rumunijo. Vedno lahko pride do zapleta tudi med Grčijo zaradi Tracie in Makedonijo.

S tako situacijo mora balkanski proletarij računati, da bo v slučaju spopada, do katerega bo prišlo tudi na Balkanu, sposoben orinjetirati se in te spopade izkoristiti za svojo zmago. Proletarske stranke na Balkanu imajo sledečo imperialistivo dolžnost: bo proti svojim buržauzijam in za osvobojenje balkanskih narodov iz suženjstva, kamor so jih pahnile balkanske buržauzije in velike imperialistične sile. Tu je balkanska federativna socialistična republika edina rešitev za balkanske narode.

Ali situacija za razredni boj proletariata na Balkanu se je z zmago reakcije na Bolgarskem poslabšala. Reakcionalno in kravato nasilje bolgarske buržauzije od 9. junija se je končalo s še bolj krvavim udrušenjem delavsko-kmečke revolucije, ki je izbruhnila meseca septembra proti temu režimu. Reakcionalna Cankova vlada, v kateri sedi še vedno socialistično-demokratska stranka, ki je sedaj, kakor tudi 9. junija igrala najbolj nesramno kontrarevolucionarno vlogo, ta vlada, kakero podpirajo makedonstvo in Vranglove bande, izvaja danes nad komunisti in zemljoradniki po celni Bolgariji najbolj brutalna nasilja in krvoljstva. Tako je skupen boj bolgarskih delavcev in kmetov pod parolo delavsko-kmečke vlade, potrijet in posvečen s skupno krvjo in trpljenjem, ta boj, voden z redko požravnostjo in junaštvom je začenjal zlomljen in na ta način je reakcija in kontrarevolucija zavladala nad celim Balkanom. Taka situacija na Balkanu, ki je zelo neugodna za revolucionarno proletarij, kaže kako zelo je balkanski proletarij prisiljen, da zbere in napre vse svoje moči, da s svojim čim najboljšim organizacijom in osigura edinstvo in odločnost v akcijah in da se v skupni fronti s kmečkimi masami Balkana poprime znova akcij za rušenje reakcije in za zmago federacije delavsko-kmečkih vlad na Balkanu.

III. Situacija v Jugoslaviji.

Tudi Jugoslavija se še vedno borja z vsemi onimi težkočami, s katerimi se bore vse kapitalistične države ki so se udeležile svetovne vojne. Vedno večji državni budžeti z deficitom, padec valute, splošna finančna kriza, oslabljeni zunanjii krediti, najtežja finančnska obremenjevanja siromašnih mas, vedno večje trošenje za militarizem in obroževanje, draginja in brezposelnost — vse to so znaki, da se Jugoslavija nahaja v težki krizi, katere buržauzija že pet let ni v stanju rešiti. Ta notranja kriza se še povečava z nerešenim nacionalnim in agrarnim vprašanjem, katerih buržauzija ni v stanju rešiti na mirem način. In v težnji, da na račun proletarijata in ostalih siromašnih mas obnovi in razvijejo svoje gospodarstvo in utrdijo svojo vladavino, so gospodarji v Jugoslaviji upeljali režim reakcije in nasilja, ki ga vedno bolj utrijevajo. Poleg že obstoječih reakcionalnih zakonov je režim v poslednjem času spreljel dva nova, pripravlja pa še druge zakone, da z njimi utrdi reakcijo. Zakon o uradnikih in o državnem prometnem osobju predstavlja najbolj surov akt reakcije. Ta zakona onemogočava osobju prostro mišljenje, svobodo organiziranja in temeljna pravica štrajka; za prometno osobje pa je vpeljan preki sod v slučaju, ko se ono borja za zboljšanje svojega položaja. Tudi za tisk pripravlja režim najtežje okave. Socijalna reakcija koraka vedno dalje. Proletarijat mora gledati kako se delavška zakonodaja sabotira, pričenja pri ministrstvih pa do najnižjih državnih organov. Kako zelo je buržauzija podvajala v mržnji napram proletarijatu in v težnji, da ga vrže v čim slabši položaj, se vidi v sklepnu vl

obrano pravic in pridobitev celokupnega delavskega razreda v Jugoslaviji.

Ker se tudi v Jugoslaviji vedno bolj očiščuje bankarstvo buržuazije in parlamentarizma, je vladajoča buržuazija začela uvajati otvoren diktaturo nad proletarijatom in zafiranimi narodi. Tu se ona poslužuje tudi fašizmu. Fašizem, ki je postal internacionalni pojav, ki je karakteristika gotove faze v krizi propadanja kapitalističnega družabnega reda, uvaja danes tudi srbska buržuazija, da tlači proletarijat drugih nacij. A fašizmu se danes poslužujejo tudi buržuazije zafiranih narodov za obrano svojih nacionalnih interesov, ne da bi seveda zanemarili boja proti svojemu delavskemu razredu. Ko se pa bodo nacionalne buržuazije med seboj v narodnostenem položaju pobotale, takrat bodo one zrušile vse svoje fašistske moči in skupen boju proti celokupnemu proletarijatu Jugoslavije. O fašizmu pa bo državna stranka konferenca povedala svoje mnenje.

IV. Nacionalno vprašanje v Jugoslaviji.

O nacionalnem vprašanju v Jugoslaviji ima stranka na tej konferenci posebno točko dnevnega reda in bo o tem podala svoje gledišče. Vendar se morajo tu omeniti glavni momenti v tem vprašanju.

Srbski buržuaziji, kateri se je od Ireniku ustvarilte te države pa do danes posrečilo obdrži v svojih rokah ves aparat državne in vojne sile, se je posrečilo sprovesti tudi centralistično uredbo države in na ta način si je osigurala nadvladu nad hrvaskim in slovenskim narodom. Oba ta dva naroda občutita ta nacionalni pritisk tem boli, čim sta ekonomsko in financijsko boli razvila od srbskega naroda. Za lo onadvaležita za popolno nacionalno ravnopravnost s srbskim narodom. V Macedoniji pa izvaja srbska buržuazija še bolj brutalno, teoretično politiko naravnostnega zalihanja, iztrebljevanja in ropanja. Kot neposredni rezultat te srbske hegemonije je prišlo obrambeno nacionalno grupiranje hrv. in slov. naroda in nacionalnih manjšin, kakor tudi pokreli za avtonomijo Bosne in Hercegovine, Macedonije in tudi Črne Gore.

Ali melode, katerih se buržuazija počlenih narodov in nacionalnih manjšin poslužuje v svetu reševi nacionalnih sporov, so se pokazali doslej kot neuspešni. Ker med tem ko mase hrvatskega in slovenskega naroda vedno bolj dokazujejo, da želijo svoje popolno nacionalno osvobojenje in da ima ta nacionalni pokret zanje goloboko socialistično vsebino: agrarno vprašanje, ekonomski, finančne, kulturne in socijalne zahtevne in da so za to pripravljeni voditi odprt boj, docim vodstvo hrvatske kmečke stranke, kakor klerikalne, a to pomeni, da se vedno bolj pokazujejo pripravljenost, da napravijo s srbsko buržuazijo tak sporazum, s katerim v resnici ne bo rešeno narodnostno ničesar dosegel, je odšel v Evropo, da bi z na mase naroda ne gleda kot nekaj pozivovanje njihovih pravic, ne pa s pomočjo buržuazije teh dveh narodov vedno bolj odvajajo od tega naravnega razpoloženja in vedno bolj pokazujejo tak sporazum, s katerim v resnici ne bo rešeno narodnostno vprašanje, ampak bodo meso lega osigurani interesi teh buržuazij. Ko Radić s svojo konfuzno in zajeto politiko in metodami ni ničesar dosegel je odšel v Evropo, da bi z diplomatskimi in pacifičnimi metodami našel podporo evropske diplomacije za najbolj pravično rešitev hrvatskega vprašanja, na mase naroda pa gleda, kot nekaj posranskega, če prav so mu te mase na razpolago, da jih povede direktno v boj za izvajanje njihovih pravic, ne pa s pomočjo diplomataliziranja in filozofiranja.

N.R.P.J. se bori ne samo za osvobojenje delavskega razreda izpod kapitalističnega izkorisčanja, ampak tudi za osvobojenje narodov od zafiranja.

N.D.S.J. je mišljena, da niti hrvatski niti slovenski narod, kakor tudi narodi, ki prebivajo v Macedoniji ne bodo dosegli svobode s pomočjo metod, ki se jih poslužujejo njihove buržuazije, niti se je narodnostno vprašanje ne da reši z revizijo ustawe. To vprašanje se da reši le z odkritim bojem pod parolo pravice samoodločbe narodov. In ko se ta pravica izvaja, je dana šele mogočnost vsakemu narodu, da si uredi tako državo, ki najbolje odgovarja njegovim interesom. Šele tedaj, ko bodo vsi narodi postali svobodni, šele takrat, ko bodo uvideli svoje interese, bodo ustvarili med seboj zvezo (federacijo), v kateri bodo vsi enakopravni in kjer bo najbolj ugodeno njihovim interesom.

Resnica, da se mora N.D.S.J. boriti z vsemi sredstvi, ki ji stoejo na razpolago, da se ta reakcijsarna ustanova izpremeni, da bi imel tudi proletarijat boljše pogoje za vedenje njegovega razrednega boja, ali za N.D.S.J. rešitev nacionalnega vprašanja, samo o sebi se razume, da tudi osvoboditev proletarijata ni ustavno vprašanje.

Dolžnost stranke je, da se tega narodnostnega boja najaktivnejše udeležuje in da se trudi zbrati pod svojo zasiavo mase mest in vasi zafiranih narodov in da jih poziva in prepričuje, da se more le z enotno fronto delavcev in kmetov pod parolo ustvarilte republikanske vlade delavcev in kmetov izvojevali pravico samoodločbe narodov in rešiti narodnostno vprašanje. Nasproti sigurni kapitalizaciji hrvatske in slovenske buržuazije, ki je pripravljena sporazumi se z srbsko buržuazijo in monarhijo, od katerega sporazuma ne bodo narodne mase imeli pravzaprav nobene velike koristi, je stranka dolžna držati se pri tem vprašanju med boja revolucionarnega proletarijata.

V. Problem Macedonije.

Stanje macedonskega prebivalstva je najtežje in najobupnejše v celi Jugoslaviji. To prebivalstvo je boli ko vsako drugo i

nacionalno, ekonomsko in politično zatrano od strani srbske buržuazije. Teror, ki ga izvaja osvojevalna politika srbske buržuazije, je strahovit. Proletarske in siromašne mase bolgarskega, grškega in arnauškega naroda še vedno predstavljajo živo in borbeno moč, polno revolucionarne energije proti vsakemu zafiranju; ali te mase so neorganizirane. One postajajo na eni strani žive režimskega nasilja, na drugi strani pa žive makedonstvujočih band, ki se stavljajo v službo kontrarevolucionarne Bolgarske in katere so pri udruženju delavsko-kmečke revolucije uporabile tudi macedonske emigrante. Le turški buržuaziji je uspelo, da je privezala nase in dobro nacionalno organizirala vse turško prebivalstvo, po zaslugu hegemonistične politike srbske buržuazije, ki je vrgla turško paro v naročje njihovih ag in begov, da jo izkoristi.

Stranka mora gledati na Macedonijo kot na eno najvажnejših borbenih pozicij proti režimu belega terorja in osvojevalne politike srbske buržuazije; ona mora povedati zafiranemu macedonskemu prebivalstvu, da njihovo nacionalno in ekonomsko osvobожenje ne bo prišlo, če bodo capljali za politiko svojih današnjih zafiralcev, za politiko turških spah, kontrarevolucionarnih vlad in raznih band, ampak le, če se bodo borili za svojo svobodo pod vodstvom NDSJ za zmago principa samoodločbe narodov. Če se slična enotna fronta delavcev in kmetov pod parolo delavsko-kmečke vlade, mora priiti do federativne balkanske republike, v kateri bo Macedonia enakopraven član. NDSJ mora podpirati vsak boj, ki bi ga započelo prebivalstvo Macedonije za svoje osvobodenje, navajajoč ga na pot, ki pelje h končnemu cilju balkanskega proletarijata in ne sme dopustiti, da bi postal žrtev kontrarevolucionarnih klik.

VI. Problemi nacionalnih manjšin.

Ta problem prihaja vedno v Vojvodini v poslov. Tu so Srbi v manjšini, dočim tvorijo Nemci, Madjari in Rumuni, vsi skupaj, ogromno večino prebivalstva. Pa vendar tem nacionalnim manjšinam niso zajamčeni vsi pogoji za njihov popolen razvoj na vsem polju. Srbska buržuazija tudi tu izvaja nacionalni pritisk. Ali stranka mora pri tej prilikli ožigosati tudi vso lažljivo vlogo nemške, madjarske in rumunske buržuazije, ki so jo one igrale napram svojim volilcem, ki so povečani proletarske mase in kmečje. Mesto, da bi te buržuazije vodile energičen boj proti imperialistični, reakcionarni in fašistički politiki srbske buržuazije, kakor so lo obljudljale svojim volilcem ob volilvih, so se one hitro ž njo zvezale, ker je bilo ugodeno njihovim razrednim interesom, in pustili opravičene zahteve mas teh nacionalnih manjšin v nemar in eslabili na ta način pozicijo ostalih obrezpravljenih narodov v njihovem boju za nacionalno enakopravnost.

VII. Agrarno vprašanje.

Agrarno vprašanje v Jugoslaviji predstavlja za stranko po nacionalnem vprašanju eno najvажnejših polj dela, a za buržuazijo eno glavnih težkoči za konsolidiranje države. Zelo važno je za stranko, da se udeležuje agrarnega vprašanja v korist kmetov brez zemlje ali brez dovolj zemlje, ker bo s tem razširila svoj vpliv na siromašne kmečke množice in bo mogla računati ž njimi v nadaljnih svojih akcijah. V propagandi, ki jo mora povesiti stranka za radikalno rešenje agrarnega vprašanja s svojim programom, kaferga ima izdelati na tej konferenci, in s sistematičnim delom mora ona ožigosati izdajstvo zemljoradniške stranke, ki je cela tri leta dušila nezadovoljstvo kmetov in jih uspava z nado, da bo ona parlamentarnim potom rešila agrarno vprašanje. Radi tega izdajstva zemljoradniške stranke v boju fevdalcev v Bosni in Hercegovini, ki so se maskirali z nacionalizmom, kakor tudi radi odpora fevdalcev v Dalmaciji. Vojvodini in Hrvatski, se je posrečilo jugoslovanski buržuaziji, da zadobi močnejšo pozicijo proti siromašnim kmetom in da sabotira rešenje agrarnega vprašanja. Zato je NDSJ poklicana, da s propagande preide k akciji in da napravi zahteve kmetov po učenju vseh osfankov fevdalizma in veleposestev za svojo največje agitacijsko parolo za pridobitev siromašnih kmečkih množic in za stvorjenje enotne fronte za ustvaritev delavsko-kmečke vlade.

Z razvijanjem nacionalnih čuvstev pri malih kmetih v krajinah, kjer ne obstoji agrarno vprašanje, je buržuazija otežkočila delo stranke in te sredini, ki največ trpi od posledic vojne in gospodarske ter socijalne bude, v katero jo je vrgel kapitalizem. Stranka se mora s posebnim izdelanim delovnim načrtom za vas približati tem množicam in delati na njihovem pridobivanju za politiko in metode stranke.

VIII. Enotna fronta proletarijata.

Proletarijat Jugoslavije je gospodarsko in politično organizacijsko razcepilen. Ta organizacijska razcepilenost onemogočuje proletarijat za akcije in boj proti ofenzivi kapitala in reakciji. V sedanjem situaciju se načaga parola enotne fronte vseh proletarskih organizacij bolj kot v vsaki drugi deželi kot ena življenska potreba. In ne samo edinstvo v akcijah, ampak tudi organizacijska enotnost strokovnega gibanja je postala življenska potreba proletarijata Jugoslavije. Radi razcepilenosti v strokovnem gibanju ni proletarijalu otežkočeno samo to, da se uspešno brani pred belim terorjem, ampak tudi, da uspešno vodi stavke, ki nastajajo za proletarijat z vso nujnostjo in katere mora voditi proletarijat, ali katere so se doslej večinoma končale z neuspehom.

Velik pomen enotne fronte obstaja tudi v tem, ker deluje moralno na neorganizirane prole-

tske množice in jih vspodbuja na to, da poščajo svoje organizacije in na ta način jači akcijsko, borbeno moč proletarijata.

Sirokovni voditelji Glavnega Radničkega Saveza so se dolgo upirali pozivu neodvisnih strokovnih organizacij okrog Centralnega Sindikalnega Odbora, ali so jih končno dogodki nagnali, da opusti svoje slališče, da sprejmejo politiko enotne proletarske fronte, pa tudi organizacijske enotnosti strokovnih organizacij. Ali je vendar vodstvo socijalistične stranke na prošlem strankinem kongresu odbilo poziv NDSJ za stvorjenje enotne fronte vseh proletarskih organizacij v Jugoslaviji proti režimu belega terorja in vedno hujši reakciji, ki onemogoča svobodo boja proletarijata in ogroža njegove najbitnejše interese in pridobljive. Na ta način je vodstvo socijalistične stranke počrdilo svojo razkolniško vlogo v delavskem gibanju in ono nosi odgovornost, da proletarijat še v bodoče ne bo mogel enotno nastopiti proti ofenzivi kapitala in režimu belega terorja.

Državna konferenca NDSJ konštatira, da je delo za stvoritev enotne fronte kot tudi organizacijske enotnosti strokovnega gibanja na svojem mestu. Stranka je dolžna to svoje delo nadaljevati. Postavljačo najaktualnejše zahteve, je stranka dolžna, da pod parolo enotne fronte in organizacijske enotnosti strokovnih organizacij, spravi v gibanje one ogromne proletarske množice, ki sloje danes izven strokovnih organizacij, in da mase organizira in čimbolj usposobi za razumevanje in vodenje razrednega boja. Kajih te množice, dobro grupirane, predstavljajo glavno moč razrednega boja proletarijata. Stranka mora podpirati delo za stvorjenje organizacijske enotnosti strokovnih organizacij, da se fa enotnost postavi na najpravilnejšo podlagu načela suverenosti volje merodajnih forumov, ki lo vprašanje rešujejo, princip proletarske demokracije in svobodne kritike.

IX. Delavsko - kmečka vlada.

Po prvi imperialistični svetovni vojni niso kmetje več ono, kar so bili pred vojno, oni so dobili lekom vojne značne politične skušnje v večini dežela. Kot rezultat tega, je prišlo zadnja leta do resnih poskusov za osnivanje kmečkih strank, ki teže za tem, da igrajo samostojno politično vlogo. Ali že doslej se je jasno pokazalo, da so brezuspenski vsi ti poskusi kmetov, da vodijo politiko sredine med buržuazijo in proletarijatom. Medtem je dala novejša zgodovina dovolj primerov, da morejo široki sloji delovnih kmetov braniti svoje interese samo v najnajsejši zvezi z revolucionarnimi proletarijatom, same pod pogojem podprtja revolucionarnih proletarskih strank.

Mesni in industrijski delavci ne morejo izvršiti svoje zdajovinske naloge osvobajenja človeštva izpod jarja kapitalizma in vojn, če se ti delavci zapro v krog svojih stanovskih, ozkostrokovnih interesov in če zadovoljni s samimi seboj, omrežje na napore za zboljšanje samo svojega težkega položaja. V današnji periodi je naloga proletarske stranke v tem, da enkrat za vselej prekine s tem ozkimi duhom.

Proletarska stranka, ki vodi stranki in ne morejo izvršiti svoje zdajovinske naloge osvobajenja človeštva izpod jarja kapitalizma in vojn, če se ti delavci zapro v krog svojih stanovskih, ozkostrokovnih interesov in če zadovoljni s samimi seboj, omrežje na napore za zboljšanje samo svojega težkega položaja. V današnji periodi je naloga proletarske stranke v tem, da enkrat za vselej prekine s tem ozkimi duhom. Omejena stanovska psihologija se mora nadomestiti s psihologijo stranke, ki ima voljo, da prevzame oblast in ki poosebuje hegemonijo proletarijata. Proletarska stranka se mora pripraviti na to, da buržuazijo premaga že juži in da zato že danes postavi cilje, katere zahteva ves narod. Proletarijat je razred, ki dela resnično revolucionarno samo pod pogojem, da je avantgarde vseh delovnih in izkorisčanih množic in če naslopa in dela kot njihov voditelj v boju za premaganje izkorisčevalcev. To je pa neizvrsljivo brez prenešenja razrednega boja v vas, brez združenja množic vasi okrog revolucionarne stranke mestnega proletarijata, brez vzgoje teh kmečkih množic od strani proletarijata. Zato je dolžnost stranke, da kot podpora proletarijata prilegne vse one sloje, ki s svojega družbenega položaja morejo v odločilnem momentu v čemerko podpreti proletarski boj. A te večne množice so: poljedelski najemni delavci, ki se vzdržujejo z mezdriem delom; polproletari in siromašni kmetje, ki se žive deloma z najemnim delom v gospodarskih, industrijskih in kapitalističnih podjetjih, a deloma s tem, da obdelujejo svoj košček zemlje, ki jim daje samo del potrebnih živilskih potrebščin; mali kmetje, mali posestniki, ki kot posedniki zemlje pokrivajo potrebe svoje družine in svojega gospodarstva, a da ne izkorisčajo tuje delovne sile.

Stranka mora posvetiti največjo pažnjo delu na kmečih in delati na osvobojenju večine vaškega prebivalstva izpod dušev-

nega in političnega vpliva izkorisčevalcev in vseh meščanskih strank. Čuvanje gospodarskih interesov teh siromašnih kmetskih množic mora biti izhodna točka celokupne agitacije stranke za delavsko - kmečko vladu.

Ena najvažnejših predpogojev vse uspešno uporabljanje parole delavsko-kmečke vlade med širokimi množicami na vasi leži v energičnem delu vseh revolucionarnih proletarcev v strokovnih organizacijah poljedelskih delavcev. Zveze poljedelskih delavcev morajo imeti poleg ostalih svojih analog tudi to, da razširijo parolo delavsko-kmečke vlade v širše kmetske množice.

Parola delavsko - kmečke vlade mora biti za stranko propagandistična in agitacijska z ozirom na položaj, ki je v Jugoslaviji in na Balkanu.

Pravilno izpolnjevanje parole delavsko-kmečke vlade, kot prehodnega štadija za zlom kapitalističnega reda, bo omogočilo tudi revolucionarnemu proletarijatu Jugoslavije, da mobilizira istočasno in proletarske množice v mestih in da stvari važna oporišča na vasi ter s tem pripravi teren za osvojitev oblasti. Ali vsi člani stranke morajo vedeti, da mora stranka po svojem socijalnem sestavu in po svojih ciljih ostati stranka del razreda, ki vodi vse sloje delovnega ljudstva v boju proti kapitalizmu.

XX. Neposredne naloge stranke.

Iz analize mednarodnega položaja sledi, da obstajajo objektivni pogoji za vodenje nemoraljivega razrednega boja v vseh kapitalističnih deželah in da nalagajo vsem proletarskim razredno-boje

htevali ves čas močne politične stranke kot predstavnice in voditeljice proletariata v poštrenem boju s celokupno buržauzijo. Ustanovljena je bila končno NDSJ. Ojačili njo in jo zasidrali v masah, pomeni danes eno najvažnejših vprašanj v delavskem pokretu Jugoslavije, **važnejše** — momentano — nego jačenje strokovnih organizacij, ker je z okrepljivo politične stranke zvezano tudi ojačanje strokovnega pokreta. S. Moša Pijade pa se izraža, kar da so strokovne organizacije najvažnejše in politična stranka od njih odvisen faktor in da je NDSJ ustanovljena zato, da se poleg jačenju političnih organizacij proletariata posveti tudi obnovi in jačenju razrednega strokovnega pokreta. Pri tem pozablja že zdavnaj razčiščeno vprašanje o važnosti delavske politične stranke: da je stranka glava razreda.

Smelo si upa s. M. P. trditi, da je »neprestano postavljanje novih zaprek in ovir za dosego organizacijske enotnosti s strani voditeljev G. R. S. prenehalo« in da je pričakovali, »da bodo med obema centralnima inštancama nastopili brezdvomno boljši odnosaji in zblizanje, ki opravičuje pričakovanje, da pride do uspešne rešilve vprašanja organizacijske enotnosti strokovnih organizacij.« Ne samo, da je tako mnenje preveč optimistično in pomeni varanje samega sebe, nego mu manjka podlage in polrditve. Še več, kolikor človek prebere naslednji odstavek v članku s. M. P., se mora prepričati baš o nasprotnem.

G. R. S. je v zadnjem času pričel s skupnimi akcijami (to se pravi s skupnimi shodi in veselicami) s C. R. S. O. J. Dvomljivo je pa, da se je to izvršilo »pod priliskom naših akcij in pod priliskom svojih lastnih mas,« kakor se izraža s. M. P., dvakrat dvomljivo in — če se ne motimo — z izjemo Slovenije, omejeno samo na Beograd. Nadalje se je plenum G. R. S. izjavil za dosego organizacijske enotnosti strokovnih organizacij na načelu neodvisnosti od strank. Kljub temu dvema dejstvoma, smo faktično še vedno tam, kjer smo bili. Treba se je ozreli na Slovenijo, ki jo sodrži na jugu vse premalo poznajo, pa vidimo, kaj pomenja tako stanje. Skupne akcije so se v Sloveniji pričele že spomladsi l. 1922, a vendar smo v razmerju organizacij ene napram

drugi skoro na istem meslu, četudi so neodvisne strokovne organizacije močne in obsegajo važnejše delavske kategorije in četudi so socijaldemokratje dejansko čuli priči lastnih mas. Enostrost strokovnih organizacij je še vedno nerešen problem.

Ali med tem, ko se G. R. S. v Beogradu tako izjavlja in smo stavljeni pred težjo nalogo, da v dejanju preizkusimo resničnost in doslednost take izjave in se tako komplikira vsa zadeva, se porajajo nove zapreke. Ne smo pozabili, da je obstoj NDSJ mogočen faktor v delavskem gibanju, oziroma postane in da NDSJ, zavzemajoč v strokovnem gibanju isto stališče kot C. R. S. O. J., znači opasnost tako za G. R. S. kakor še posebno za S. S. J. Zato se ni čuditi, da je kongres S. S. J. sklenil, da delajo njeni člani na to, da se strokovne organizacije naslonijo na S. S. J. in da nadaljujejo svoje dosevanje zveze. V stvari znači to: proč z enotnimi strokovnimi organizacijami, proč z neodvisnostjo od strank, obvarujmo G. R. S. pred vplivom NDSJ, to se pravi pred pravim zastopnikom taklike enolne fronte. Na kongresu sprejela resolucija ni »navadna policijska klevefa«, ampak bojna napoved enotni fronti in organizacijski enotnosti strokovnih organizacij. Po tem kongresu S. S. J. se je vršila konferenca G. R. S., ki se stika s kongresom S. S. J. v klicu: obvarujmo G. R. S. pred NDSJ. Konferenca je namreč osvojila stališče nevratalizacije strokovnih organizacij, ki so ga predlagali bosanski socialisti, »vsekdar najhujši nasprotniki vsake skupne akcije in vsakega poskusa ujedinjenja strokovnega pokreta« (!!). To je nova zapreka direktno s strani G. R. S. S lo teorijo o nevratalizaciji hočejo socijalpatrijotje ustvariti sebi vpliv v strokovnih organizacijah (kakor je tudi sklenil kongres S. S. J.) in potisnil NDSJ v ozadje. Razbiti ali vsaj kar najbolj omajali kompaktnost strokovnih organizacij, razbiti enolno fronto, ki je dragocena za NDSJ, le-jo slednjo uničili — tako je razpoloženje v nasprotnem taboru, s tem je treba računati, a ne ustvarjati iluzij.

Državna konferenca NDSJ naj pri strokovnem vprašanju upošteva ta dejstva.

Poneljški.

Kače!

Po kongresu Zveze nacionalnih železničarjev, do sedaj Z. J. Z.

Ako se človek malo ozre po naši ožji domovini in opazuje dejstva in nehanja naših takozvanih merodajnih faktorjev, se mu mora tokoraz zazeti, da »je nekaj gnilega v deželi Dansk!« Naš železničarski proletariat, razcepljen na mnogo »strokovnih« organizacij, trpi kot Kristus, ko so ga razpenjali na križ. Poindenci, pristaši te ali one organizacije vidijo, da se za zboljšanje širokih mas ne dela s strani organizacij nicesar, nasprotno: organizacije, ki bi bile dolžne, da se bore vsaj za najprimivnejša prava proletariata, delajo take gorostasne faktične pogreške, da proletarci, ki vsaj malo misijo z lastnimi možgani, morajo izprevideti skrajno nemarnost in indolentnost, ki se namenoma izvaja od njenih voditeljev. Vzemimo samo slučaj Z. J. Z. Nedavno so imeli vse narodno-stanovske organizacije v Beogradu velik kongres, kjer se je končno sklenila fuzija vseh omenjenih organizacij v eno veliko udruženje »nacionalnih železničarjev.« V centralnem odboru ni izvoljen niti eden človek, ki bi lahko pokazal na svoje zasluge za železničarsko stvar, t. j. za interes Železničarskega proletariata. V odboru sede centralni in spektorji, kontrolorji drž. železnic in slična, proletariatu brezdvomno do skrajnosti naklonjena gospoda; po politični prepricanosti pa so sami radikalci, t. j. ljudje, ki so jim vsi Hrvati in Slovenci trin v peti. Za načelček so v ta velikosrbski odbor postavili tudi onega famoznega narodnega socijala, ki mu pač ne bo mogeče »reševati domovine.« Slovenski železničarji, organizirani do sedaj v Z. J. Z., so nehotno zlezli pod srbske šajkače in sedaj naj pazijo, kako jim kaj pojde. Nas bi sedaj samo zanimalo videti kakšno akcijo, recimo za boljše mezde, ki bi jo li gospodje začeli voditi. Bilo bi brezdvomno interesantno videti, kako bi se narodni socialisti borili z zveznimi rokami, ali bolje povedano, kako bi se borili sami proti sebi!

Svar je popolnoma priprosta. Že par let se železničarski proletariat bori za večji košček-črnega kruha. Bori se pa razdeljen v dveh taborih: v prvem taboru zavedni proletarci, internacionalci, razredno zavedni, stoeče na stališču revolucionarnega progresa, ki pozna samo kraljev opomine, potem pa: aut — aut; v drugem taboru nacioninalni krišči, ki trepečejo, če kakšen srbski minister saobraćaja samo kihne, ter reformistični socijalni patriotofe,

cijalna Zveza Jugoslovenskih Železničarjev ponovno izdala svoje člane Slovence, vse same proletarce in prešla v objem stare nemoderne radikalne partije ter s tem momentom za sleherenga poštenega železničarja — izginila.

Uloga raja izpreglej! Oni, ki se trkajo ponosno na prsa, kot edinozveličani nacionalisti, oni, ki so te izdajali že leta 1920 ob velikem štrajku, oni, ki so še do nedavna smeli trdit, da so proletarska strokovna organizacija, oni, so se vpognili pod prisiskom razmer in v momentu prešli iz enega eksrema v drugi. Iz proletarcev so postali pristni buržui.

ZJZ. se je s tem brezmrtno blamirala. Zgubila bo sigurno veliko članov, ker vsak, ki pozna metode radikalcev, si jih ogiblje. Zvezari pa naj pomisijo tole: »Težko je služiti dvema gospodarjem; nemogoče je služiti slovenskim proletarcem — železničarjem in beograjski čaršiji. Ako bi bili značajne, bi delali ono za kar se izdajajo. Imenovali se socialist in biti javno hlapec kapitalizma, to je ne samo ogabno amfak tudi — nepošteno.«

Cudna so poča narodnega socijalizma, še bolj čudna pa poča onih, ki po njih hodijo. J. Z.

Internacionalni pregled.

Vloga socialne demokracije v revolucionarnem razvoju Nemčije. — Zadnji dogodki v Nemčiji.

Te dni so izstopili iz nemške meščanske vlade socialni demokrati. Povodom tega je treba podali nakratko dosedanje vlogo nemške socialne demokracije in slanje današnjega položaja v Nemčiji, ako hočemo razumeli izstop socialistov iz berlinske vlade na eni in stvorjenje socialistične vlade (brez komunistov) na Saškem na drugi strani.

L. 1914. se je nemška socialna demokracija odpovedala razrednemu boju s tem, da je glasovala za vojno. Socialna demokracija se je s tem korakom odločila za zvezo z buržauzijo in proti proletariatu, koprnečemu po socializmu. Rešila je začasno gospodarsko kapitala, ko je l. 1918 in 1919 krvavo pobila revolucionarne borce in sklenila ter zmedla delavske množice.

Ali kljub vsem morečim vplivom socialdemokratskega opija je ostala v množicah volja do življenga, do boja in do zmage. Vsak močnejši sunek nemške reakcije je vzbudil nemški proletariat na boj: Kappov puč, Erzbergerjev umor, umor Rathenaua, streljanje Cunove vlade so jasni dokazi za odporno silo nemškega proletariata. Ali vedno je še znala socialna demokracija izpremeniti odpori ogenj proletariata v topo resignacijo. — Poslednji veliki napor bojevno razpoloženih mas, ki so prisilile do odslopa Cunove vlade, se je iztekel — v vstop socialne demokracije v zadnji rešilni čoln nemške buržauzije, v »veliko koalicijo« s Strememannom na celu.

In uspeh te socialdemokratske politike večnega izogibanja pred odločilnimi boji? — Naraščanje in jačenje reakcije v Nemčiji.

Da ne navajamo za dokaz prejšnjih dogodkov, temveč samo poslednji razvoj od padca Cunove vlade dalje. Cunova vlada je moralna pasti pod priliskom ogorčenja mas.

Ali kaj je prišlo potem? Proletarska vlada kot izvrševalka volje mas? Nasprotni! Prišla je velika koalicija — zveza socialne demokracije s Stremensem, z nemškim velekapitalom. To je bila Strememann-Hilferdingova vlada, vladala, ki je kapturala pred Poincarejem in pred Stremensem. S tem je ponovno zrasel greben nemški reakciji, ki hoče vedno večjo oblast in zahteva fašistovsko diktaturo. Fašistovska Bavarska naj pripravi pol reakcionarnemu pododu.

Ta koalicijska vlada proglaši nad Nemčijo obsedno stanje in pripravlja pohod proti revolucionarni Saški, Turinški, udarec proti komunističnemu Berlinu.

Strememann-Hilferdingova vlada gre skoro k vragu. Odkrila buržauzna diktaturo grozi proletarski Nemčiji. — Sirah pred revolucijo zopeč združi meščanstvo in socialističe, ki ponovno stojijo v Strememannovo vlado in žrtvijo Hilferdinga. Socialna demokracija požre po pasje vse odredbe v korist nemške reakcije. Revolucionarno opozicijo med proletariatom se sistematično duši: ustavlja se časopise, prepoveduje se obračne svele in proletarske siolnje, policijske provokacije, arecije v masah... Prične se akcije proti srednjemškemu proletariatu in njegovi vladi.

Medtem pa je naraščala beda delavcev, naslavljencev, uradnikov, mase vedno revolucionarnejše, bojevitejše, komunistična stranka Nemčije rapidno pridobiva na vplivu. Socialistični delavci zahlevajo enotno bojevno fronto s komunisti.

V socialdemokratski stranki je pričelo naraščati levo krilo, ki pa tudi kloba.

No, končno so izstopili socialisti iz centralne vlade v strahu, da v svojem reševanju nemške buržauzije sebe ne uničijo in popolnoma pokopljejo. Ali »sodrug« Ebert je še vedno predsednik Nemčije — — —

Iz tega izstopa socialistov iz koalicijske reakcionarne vlade še ne moremo sklepati, za kaj se bodo odločili: ali za boj ali za nadaljnje kolebanje, t. j. podpiranje reakcije.

Pa to ni glavno. Glavno je razpoloženje proletariata, katerega bojevnost narašča. Po vsej Nemčiji se zgoščajo oblaki viharja, elektriciteta napoljuje ozračje; proletariat se vedno bolj zaveda, da sloji pred alternativo:

ali nečasno poginiti brez boja, ali pa v boju zmagati.

Separalistično gibanje v Porenju.

Ze dva tedna se nahaja Porenje v državljanški vojni posebne vrste. Potem, ko so zmagali separalisti (fašisti) v Aachenu, se razvija v vsakem porenskem mestu boj posebej in javna poslopnja menjajo svoje oborožene gospodarje skoro vsak dan. Med prebivalstvom, t. j. v prvi vrsti med delavštvom in med separalisti se vrši neizprosen boj z menjajočim se izidom. Separalistom pomagajo tudi francoski in belgijski vojaški oblasti. Odporni separatisti vodijo komunisti, dočim ko socijaldemokrati voditelji od strani opazujejo potek boja in s tem ponovno izdajajo delavske interese. Kajti v interesu porenskega in poruškega delavštvia je, da se ne pusti ločiti od prihajajoče proletarske revolucije v Nemčiji.

Bavarski fašisti zahlevajo vojaško diktaturo.

Bavarski fašisti so sklenili, da zahlevajo tako odstop berlinske Strememannove vlade in državnega predsednika Eberta (»socialist«). Vladi so poslali ultimat, v katerem zahteva, da se v 24 urah proglaši nad vso Nemčijo vojaška diktaturo. Za vrhovnega vojaškega diktatorja mislijo, da bi bil dober znani Ludendorff.

1 dolar = tisoč milijard nemških mark.

Nemška marka bliskovito pada. Sredi prejšnjega tedna je bil dolar 600 milijard, do konca tedna se je povspel na tisoč milijard ali 1 biljon. To strahovito padanje nemške marke vpliva uničujoče na eksistenco ne samo proletariata, ampak tudi srednjih stanov.

Demarša naše vlade v Sofiji.

Dne 2. novembra je bil v bolgarski prestolici Sofija, nad katero gospodarje danes bolgarski fašisti, izvršen atentat na vojnega poslanika naše vlade Krsliča. Alentalorjev se seveda ni našlo, ker vrana vrani ne izkljuje oči. — Naša vlada je povodom tega sklenila pod predsedstvom kralja, da poslje bolgarski vladi ultimat, na katerega mora odgovoriti bolgarska vlada tekom 48 ur. V ultimatu se zahleva, da se bolgarska vlada opraviči pred SHS poslaništvom, da bolgarski vojni minister osebno izreče obžalovanje, da bolgarski vojaški oddelek 250 mož z zastavo izkaže čast jugoslovanski zastavi, da bolgarske oblasti uvedejo najstrožjo preiskavo in kaznujejo krive. — Temni oblasti se zbirajo nad Balkanom.

Demarša velesil za grško dinastijo.

»Republikanska« grška vlada je prejšnji teden sklenila, da se vrše 2. decembra brezpogojno volitve v Grčiji in da se mora obdržati sedanji režim in sedanja oblika vladavine v Grčiji. Z drugimi besedami: grška vlada se je odrekla svojemu dosedanju republikanskemu in je izjavila svojo vdanost se-

danji grški dinasliji in monarhistični obliki države. — Ta izjava se je izvršila brez konkretnih molivacij. Ta izjava je še bolj čudna, če se pomisli, da je to sklenila atenska vlada v času, ko je udušila vslajo ultramonarhističnega generala Metaksasa. Paradoksalnost tega vdanostnega monarhističnega sklepa grške vlade postane s tem očividna. Ta paradoksalnost se je skoro pojasnila. Velesile, Rumunija in SHS vlada so napravile prilisk na grško vlado, da se brezpogojno izjavi za monarhijo. Na tak način se danes lepla pravico samopredeljenja narodov. Enlenta, ki suče v svojih rokah zlasti kolo zgodovine balkanskih narodov, je pokazala s tem čisto odkrito svojo reakcijonarno silo. Ta prilisk na grško vlado napoveduje brezvomno boj dinastij prosiščnosti balkanskih narodov. — Doklej bo šlo tako?

Na Poljskem generalna stavka.
Slavkovno gibanje na Poljskem, o katerem smo že poročali ob njegovem početku, se je iztekel v generalni štrajk v celi Poljski. S tem je dokazal poljski proletarijat, da je dovolj močen, da se ne bo več poljska buržuazija svojevoljno igrala z njegovimi interesimi. — To revolucionarno gibanje na Poljskem bo brezvomno ugodno vplivalo tudi na boje nemškega delavskega razreda.

Rumunija upoštevajo zveze s Sovjetsko Rusijo.

Pogajanja, ki so se vršila v Tirapolu med rumunsko in rusko vlado, so dovedla do povoljnega rezultata. Rumunska vlada je na zahtovo sovjetske vlade odpravila obesdno stanje v Besarabiji. V bližnjih dneh se ima podpisati frgovska pogodba med obema državama.

V znamenu radikalnega režima.

Okrožno sodišče v Mariboru odsodilo s. Marcela Žorga na 6 mesecev zapora. —

Odbornika Krekićevega Saveza železničara in »socijalistična« občinska svečnika Bahun in Lapuh glavni priči proti s. Žorgi.

V zadnjih številkih smo na kratko poročali, da je bil s. M. Žorga pri glavnem razpravi dne 29. oktobra l. l. v Mariboru obojen od kazenskega sodnika pod predsedstvom sodnega svetnika Guzelja na šest mesecev zapora radi zločina po § 1. zakona za začelo države.

Družbeni pravnik Grasselli je obložil s. Žorga, da je na javnem shodu »Saveza železničara« dne 9. junija l. l. v Mariboru ustno nagovarjal zborovalce z besedami: »da je potrebno, da nastopi revolucionarne masse, le-te bi mogle kaj doseči, češči so žrtve, ker le preko njih bi se dosegel uspeh; zgodilo bi se naj to tako, kakor se je to zgodilo na vzhodu«, da je treba s terorizmom in nasiljem izpremeniti politični red v državi in da je s tem zakril zločin po § 1. zakona za začelo države.

Obložnica temelji predvsem na izpovedi prič Bahuna in Lapuha, ki sta izjavila pri preiskovalnem sodniku:

Bahun: »Med govorom osumljence (t. j. Žorg) je vladal velik hrušč in kolikor se morem spominjati je osumljenc pozival da le revolucionarna masa bi mogla nekaj doseči in češči so žrtve, ker le preko njih bi se dosegel uspeh.«

Ignac Lapuh: »Bil je velik hrušč in res je osumljene (t. j. Žorg) govoril in pozival v tem smislu iz poročila, t. j. policije.«

Pozameznih njegovih stavkov nisem slišal oziroma se na nje ne spominjam, bil je

namreč tak hrušč, prerivanje in prerekanje sem in tja in sem imel največ opravka z ljubmi, da jih pomirim.«

In klub hrušča sta slišala ta čedna policijskocijalisti in navdušena pristaša Krekića besede, ki sta jih slišala istotako v tem hrušču policaja Lipuš in Smodej in zapisala v svojem poročilu:

»Med njegovim (t. j. Žorgovim) govorom je prišlo do ponovnih prerekanj, doseglo pa je višek po govoru istega, ko je pozival k revolucionarnemu nastopu, da vzamejo delavci vlado v svoje roke in po odpravi imperialistične in federalistične vlade bodo proletarijat dosegel boljše razmere... nadalje pravi, da bodo žrtve, pa samo preko istih se bodo dosegel popolni uspeh.«

Vsak navaden delavec, ki čita svoj časopis, bo na prvi pogled videl, da kaj takega, kar poroča policija, s. Žorga ni mogoč govoriti, ker to nima ne noge ne glave. Klub temu pa je to poročilo potrdil policijskocijalist Lapuh in deloma tudi Bahun. Ako boste iz takega govora izrgali posamezne besede, polem lahko vsakega še celo meščanskega govornika odsodite radi zločina za zaščito države.

In sodrugi, zgodilo se je nekaj nezaslišanega. Mariborski sodniki, da razsodijo, kaj je res in kaj ni res, so odklonili priče, ki jih je predlagal s. Žorg; te bi bile opisale nepristransko, kako je bil ona shodu, ker so stale v neposredni bližini s. Žorga, dočim sta bila dva policajca in njuna prijatelja Bahun in Lapuh od Žorga oddaljena kakih deset metrov. Zagovora s. Žorga sploh niso upoštevali.

Sodrug Žorga je imel meščanskega zagonika, ki je imel že marsikatero kazensko

sko razpravo, ali kakor smo slišali se je celo on šandaliziral nad postopanjem mariborskoga sodnika v tej zadevi. Odklonil je predlagane priče, Lapuh in Bahun sta pri razpravi počegnila rep med noge, Bahuna so morali ili iskali celo s policajcem in pride li senat, pa ti odsodi s. Žorga na podlagi izpovedi pri preiskovalnem sodniku na šest mesecev zapora. Zakaj je gospoda sploh zapisala razpravo, bilo bi bolj enostavno, da bi bili enoslovno obvestili s. Žorga, da ga na podlagi spisov odsodijo.

Mariborski proces nam zoper jasno kaže, da pri meščanskih sodnih ni pravice za proletarca, da služi meščansko sodišče le v to svrhu, da blači proletarijat in se nad njim maščuje. Poleg tega pa sedaj tudi vemo, da so goleg celjskih sodnikov mariborski sodniki posebni prijatelji delavščinstva. Klub temu pa bi mi gospodom eno svelovali, naj ne pozabijo, da tvorijo v Sloveniji delavci in revni kmetje večino prebivalstva in da je zelo nevarno, kadar se bo enkrat v teh masah naselilo grenko prepričanje, da pri sodnji ni pravice. Naj tudi ta ali drugi gospodovi, ki so sodili in bodo še sodili delavcem, ne pozabi, da je njegov oče, njegova mati ali kdo drugi njegovega sorodstva delavec, reven kmet ali dekla.

Zapisali smo to v premišljevanje vsem onim, ki dele pravico in krivico.

Razume se, da se je s. Žorga proti tej sodbi pritožil in bodemo o uspehu svoječasno poročali.

Mariborski proces pa nam je pokazal še eno, kako ozke so vezi med socijalpatrionisti in policijo. Čim jasneje postane v delavščinskih vrstah glede značaja policajcijskih, tem preje se bo usvarila močna bojna falanga proletarijata.

Režim belega terorja zahteva pri nas dnevno novih žrtev, ali uspehi bodo ravno nasprotni. Gospodje, čim bolj nas boste preganiali, tem bolj jecklana postane naša volja in tem več nas bo. Osvobodilne proletarijate ne morete več prepričati.

Nili čisto kulturne prireditve niso dovoljene.

S. Mačul je prijavil na ljubljansko policijsko ravnateljstvo, da se namernava 4. novembra prirediti v Tivoliju proletarski družabni večer, na katerem bi sodelovali Melihar Stane, gg. Marija Gorčeva in Subelj, igralca, izbranimi umeletniškimi točkami. — Policija pa ni dovolila te prireditve ter je svojo prepoved motivirala sledenec: »Policijska direkcija vaši prošnji za prireditveno dovoljenje proletarskega družabnega večera, ki bi se imel vršiti dne 4. novembra 1923 od 20. do 24. ure v hotelu Tivoli, ne more ugoditi, ker iz prošnje namen prireditve ni dovolj razviden in ker vaša oseba, kakor tudi sodelovalci ne dajejo dovolj jamslva, da

se čisti prebitek ne bi uporabljal v svrhu komunistične propagande.« — Izgleda, da se pod radikalnim reakcionarnim režimom ne dovoli nobena neradikalna prireditve več pod izmišljeno preuzezo, da gre tu za komunistično propagando. Tu ni le ordinarno krešnje ustavnih pravic, temveč tudi zlorabljanje samega zakona o zaščiti države.

Preganje našega gibanja v Dalmaciji.

Oblasli so preganjale razredno del. gibanje v Dalmaciji od prvega dneva osvobodenja in so se izkazale pri tem skrajno brutalne. Tudi NDSJ ni dovoljeno svobodno delovanje in vodilna sodruga Baljkas in Jelaska se nahajata zoper v zaporu radi proglaša, ki sta ga izdala povodom parlamentarnih volitev v marcu na proletarce in kmete Dalmacije. Državno provodništvo zahteva, da se jih po zakonu o zaščiti države odsodi na 20 let ječe. Ali dalmatinski sodrugi se ne dajo uplašili in ostajajo vedno najborbenejši. — Mislec, da je z aretacijo sodrugov Baljkasa in Jeliske obglasila naše gibanje v Dalmaciji, je policija končno dovolila v Splitu seslanek NDSJ. Policaji, ki so temu zborovanju prisostvovali, so se mogli prepričati o navdušenju in nemorni požrlivovalnosti naših dalmatinskih sodrugov. — Ker so vsi naši sodrugi v Dalmaciji siromašni, pa tudi organizacije, so bili sodrugi v nepriliki, ko je treba poslati deležne na strankino konferenco v Beograd na lasne stroške. Ker pa se sodrugi zavedajo strankinh potreb in svojih dolžnosti, hočejo na vsak način poslati popolno število delegatov, zato je pokrajinsko tajništvo predložilo, da vsi splitski sodrugi žrljujejo po 15 Din za polne stroške delegatov ali za ta predlog sta bila samo dva glasova, ker so vsi drugi glasovali za to, da vsakdo žrljuje v ta namen popolno dnevno plačo. — Kako razvila je solidarnost dalmatinskih sodrugov, kaže tudi primer, da so sodrugi s kmetov sami sklenili, da obdelajo polje zaprtega sodruga Jelasko. Da bi se o tem prepričal, je odšel en sodrug iz Splita na polje in našel na Jelaskovem polju 30 sodrugov, ki so obdelovali zemljo svojega sodruga. — Živeli dalmatinski sodrugi!

Dopisi iz dežele.

Iz rudarskih revirjev. — Rudarji nadaljujejo svoj boj. — Šele zadnje čase je teror v rudarskih revirjih nekoliko ponehal in vrnili so se iz zaporov že vsi rudarji, čeprav so bili obdolženi strašnih atentatov in komunistične propagande; vse obložbe so padle v vodo in naša trditev, da stojijo državne oblasti v službi Trboveljske družbe, se je ponovno izkazala. Tudi so se otorile znova organizacije, ki so pričele takoj z delom in že v nedeljo sklicale po rudarskih revirjih shode, na katerih je rudarski proletariat manifestiral svojo odločno voljo, da ni poražen in da noči bili poražen in da nadaljuje svoj boj tam, kjer se je trenutno ustavljal, a ne končal. Niti bajonet, niti aresći, niti odpusti ne morejo omajati rudarjev, kajti kdor lahko stavka dva meseca, la ne more biti poražen.

Shoda v Trbovljah se je udeležilo obilo števil delavstva. S. Pristav pozdravi navzoče in izvoljen predsednik poda besedo s. Klopčiču iz Zagrinja, ki izvaja sledeče:

Orjaška osemledenska stavka, v kateri so izkusili rudarji neizmerno gorja in trpljenja in prekaša vse dosedanje boje rudarskega proletarijata, predstavlja borbo za zboljšanje gmočnega položaja, ki pa je bila udušena s terorjem. Da ne bi Trboveljski družbi priskočila na pomoč državna oblast, oziroma radikalna stranka, bi se ne zgodilo, da se delavstvo po dvemeseci borbi vrača na določno brez uspehov. Glavna krivda na udušeni stavki pada na radikale, ki so — kakor je dosedaj znano — poslali celo peklenke stroje in hoteli vse naprili neodvisnim organizacijam. Poleg zločinskih radikalov, ki pošiljajo peklenke stroje in poneviro po 75.000 Din, so se ponovno izkazali socialpatriotje in zlasti njihovi voditelji kot hlapci Trboveljske družbe.

Unija ja izjavila pred štrajkom, da bo podpirala stavko, toda zgodilo se je že obratno; zdaj po štrajku pa se kažejo delavstvu in ga hočejo poučiti, češ, tako bi bilo treba storiti. Njihov namen, pridobil rudarje pa se je ponesrečil. Koncem štrajka pa so tudi klerikalne in narodno-socialistične organizacije kar naenkrat stopile v ozadje in se lepo poskrile. To ni čuvanje delavščinskih interesov, ampak pomeni odstopili od njih in prepustili vso slvar, da se zgodi, kar se hoče. Edino Zveza rudarskih delavcev je ves čas strogo in pravilno zastopala rudarske interese in pokazala, da so neodvisne strokovne organizacije prava zaščitnica delavskega razreda. — S tem pa, da se je stavka tako končala, pa ni rečeno, da so rudarji zadovoljni, da sedaj niso več lačni in da odstopajo od svojih zahtev.

Rudarji vztrajajo pri svojih stavkih zahtevah, ker so lačni in ker zahtevajo samo kruha. Boj se je pričel, a se še ni končal. Prekinjen je samo trenutno in treba je, da se ga nadaljuje. Rudarji ne smejo kloniti in shod naj bo bojna napoved Trboveljske družbe: »Mi nismo na ileh, mi se oklepamo naše Zvezde rudarskih delavcev, mi vztrajamo pri svojih zahtevah toliko časa, dokler se ne ugode. Mi hočemo kruha in svobode!«

Sprejeta je bila nato tozadovna rezolucija.

S. Kolšek govoril o bratovski skladni, ki ni vršila svojega namena, in o rudarskem zakonu, ki predstavlja velikanski napad na rudarski proletariat. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Oglasilo se je več govornikov, odraslih in mladih, med njimi socialpatriot Svetek, ki pa je doživel veliko blamažo.

PRAGERSKO. — Tudi mi, tukajšnji železničarji in delavci z veseljem opazujemo razvoj NDSJ ter radi čitamo nje-

no glasilo. Že davno smo čutili, da nas socialna demokracija vodi le za nos, ker koleba sem in tja, ne vedoč, na koga bi se naslonila, ker je preplehlka, brez jasnih načel, skrajno nedosledna.

Tu vam pride socialistični govornik in jadkuje, da radikalni in demokrati nočejo usreči njihovim željam, čehudi so socialisti dobri patrioti. Napol jokaje se roti, da na ta način socialisti ne bodo mogli več podpirati države, oziroma buržuazije! Kakega navodila za rešitev proletarijata zmanj pričakuješ iz njihovih ust. »Glas Svobode« nam ugaja, ker razumno pove resnico in nam jasno kaže cilje, ki jih moramo neustrešeno zasledovati, sebi in svojim otrokom v prid. Zato pričakujemo, da list tudi vztraja na začrtani poli. — Eden za vse.

Dravograd. Radikali v Dravogradu. — Radikalni Glasnik je v svoji drugi številki obelodanil članek, v katerem nepodpisani razpravlja o informativnem sestanku, ki se je vršil dne 14. oktobra 1923 pri Smoniku v Dravogradu. Uvodoma že moramo omeniti, da »burni aplavzi«, »pričevalni medklici« in klici »tako je« niso bili tako pogosli kot člankar omenja, res pa je, da je padlo precej medklicev na račun radikalne stranke in g. dr. Ravnika. Imenovani je bil še nedavno narodni socialist, je pa po tem, ko je omenjena stranka propadla, preseljal in z razvili praporji priveslal v tabor radikalne stranke, v kateri sedaj deluje s polno paro in agilito kot Korošec posebno med koroškim življem. Da ima pri tem elomalo srečo, je populoma razumljivo, ker kar je Koroščev, ostanejo pač v prvi vrsli Slovenci in je dobiti res zelo malo poturic, ki bi šle v stranko, ki je ravno pri reševanju Koroškega problema kazala tako velik desinterezement, da je bilo kako upanje na ugodno končanje plebiscita že v naprej

— iluzorno. Korošci tudi ne pojdejo z lepa v stranko srbskih nacionalnih šovinistov, ki je kmalu po avstrijskem debacu poslala na Koroško cele regimene Srbov, ki so potem ravno koroškim Slovencem razbijali pohišivo, začigali hiše in klali živino, o čemer bi gospod dr. Ravniku mnogo lahko povедal vodja narodnih socijalcev, sodrug Jošč (in ne Jobsil!) — Dr. Ravnik je našo poročal o postanku radikalne stranke! Interesantno je, da naši rene-gati govore vedno o nekakki »narodni« radikalni stranki. Stranka se namreč v Srbiji, kjer je bila spočeta leta 1881, imenuje samo »Radikalna partija«, ki se danes poslužuje metod, ki so v moderni Evropi popolnoma nemogoče. Nili ena stranka v katerikoli državi ne sili svojega uradništva, da afirmira njen načela, pri nas pa so radikali takoj, ko so prišli na vladu, pomelali iz uradov vse uradnike neradikale ter njih mestna populacija z individui brez vsake kvalifikacije in z osebami, ki razpolagajo komaj z ljudskošolsko izobrazbo. Kakšna je bila ljudskošolska izobrazba v Srbiji, s ivilsk, ki vsaj malo poznal takozvanico srbsko inteligenco, lahko predstavlja. Kdor v današnjih časih ni radikal, sploh ne more na kakšno boljše mesto; zato se tudi dogaja, da imamo v Sloveniji, ki je kulturno brezvomno najvišje stojec kompleks Jugoslavije, za načelnike Srbe, ki se komaj podpišejo ter celi božji dan preklinjajo materine genitalije koga drugega; njegovi podrejeni pa so Slovenci z dolgoletno prakso, z akademsko izobrazbo in ki so presali nečloveške muke po vseh frontah, kjer se je

venskih in hrvaških oficirjev samo začelo, da so lahko na novo imenovali 75 (reci in piši pelinsedemdeset) novih generalov, samih Srbov. Bržkone misli srbska buržauzija, da bodo samo srbski generali reševali Veliko Srbijo in njenega kralja. Ko je bil krščen nov prestolonaslednik, se je slavnosti udeležila ludi »rođena sesira germanškega psa Viljema II., ki je s svojo častihlepnostjo veliko pomogel do evropskega smrtnega plesa in ki je s svojimi naravnost živinski inšinkli gazil Slovane v blato in gnoj, posebno pa počom znanje germanizacije bičal in tepel Slovene do krv. Slovenci res nimamo princov in kraljev, mi smo kmetje in delavci, nakratko smo proletarji; če moramo po naključju upogibali vratove fuji dinastijam, naj le te smatrajto kot veliko mero potrpljenja, nečakno pa je, da se nam na ta način pljuje v lice. G. dr. Ravnik: »Hic Rhodus, hic salta!«

Kar se tiče govora tajnika Trošta, samo nekaliko besed. Gobezdali take oslarije je zmožen samo človek, ki nima niti najprimitivnejše politične izobrazbe in ki mu manjkajo najelementarniji pojmi o retoriki. Govoričil je o nekakem zaupanju tako dolgočasno, da s onekaferi začutili krče v želodcu in bili prisiljeni oditi na — straniče.

Socialni demokrat župan Pečnik je vprašal navzoče radikalce, kako se zamorejo spričo »kuluka« imenovati naprednemu, nakar je dr. Ravnik začel z dolgovezno pridigo o — avstrijskem občinskem zakonu. Kako more ta človek primerjati stare avstrijske zakone z današnjo vsekozi moderno ustavo, res ne moremo pojimti. Če bi imela tak zakon Avstrij, ta reakcjonarna mešanica Germanov in turansko-finskih Mongolcev, ta zvesta pripadnica, da naravnost hetera ultramontanega Rima, take starokopitne zakone, kje pa »sloji zapisano«, da mora iste akceptirati moderna, napredna, svobodna, kulturna, edinstvena eshaezijska. Dr. Ravnik se je pri svoji razlagi kapitalno blamiral: brisal je blato z blatom.

Sodrug Zupančič je radikalcem na seslanku reklo, da so nepošteni, kdor tega ne verjame, naj čita vsaj enkrat na lednu opozicionalne časopise in videl bo, da se v Beogradu razciscavajo afere za afere. In vsaka afera kolaborira s par — milijončki. Dr. Ravnik je bil mnenja, da je to »nepošteni« in parlamentaren izraz. Ce je le-ta (dr. R.) zasledoval skupčinske debate med srbskimi radikali, bo že prirčil, da je tam doli »parlamentaren« izraz tudi — naga r...

Gospodom radikalcem se je informativen seslanek popolnom ponesrečil, ker so imeli opravka z ljudmi, ki imajo lela svoja prepričanja, ne pa z Judeži in političnimi žonglerji, ki skačejo iz stranke v stranko, kot veverica po orehih.

J. Z.

Jesenice Proklet naj bo tisti, kateri razbija delavske organizacije. Ko so ti razbijači uvideli, da smo si postavili organizacijo, okrog katere se zbira razredno zavedni proletariat, so izdali nekake svoje »Novice« da ž njimi zasejejo razdor med razredno zavednim proletariatom. Tudi na Jesenicah smo dobili ta list. Ali povem vam, gospodje, da za vas in za vaše umazano glasilo ni prostora na Jesenicah, ker uskokov ne rabimo. Zglasite se rajše v muzeju! Pri nas na Jesenicah imamo hrdo organizirano NDSJ in »Glas Svobode«, ki zlasto delavske interese. Da tako bridko jokate po enotni fronti, vam verjamemo, ali vi si ne želite enotne fronte razredno zavednega proletariata, temveč si želite enolne fronte vseh skrahiranih birokratov. Mi smo za enotno fronto proletariata, ne pa za enotno fronto Štefanovičev, Mihevcov, Dolgovih i. dr. — Gospodje pri »Delavskih Novicah« se pritožujejo čez srbske »generale«. Kar za nos primite same sebe. Preje ste nam govorili, da naši sodruži nimajo organizacij ild. in mi smo verjeli. Sedaj pa smo se prepričali, da so sodruži bolje organizirani in bolj požrtvovalni kot pa pri nas, čeprav je balkanski policijski teror hujši kot pri nas. Ali se ne spominjate več kako sta se gg. Klemenčič in Fabjančič branila na konferenci enolne fronte, ko je hotel s. M. Žorga govoriti o srbskih sodružih tako kot je res? Ali se ne spominjaš, gospodine Klemenčič, ka-

ko ste se branili na jeseniški konferenci, ko smo postavljali kandidatno listo, da bi kandidirali one, katerim smo več zaupali kot vam? Vidva, Klemenčič in Fabjančič sta bila generala in sta hoteli diktirali in komandirali, ko pa ni šlo, sta rajši šla za Štefanovičem, kot pa da oslanela v vrstah zavednega delavstva. — Počivajte v miru!

Jeseničani.

ZAGORJE. Prostori zadruge »Delavski dom« so še vedno zapečateni. V teh prostorih je imelo sedež tudi proletarsko izobraževalno društvo »Vesna«, ki je začasno ustanovljena. Kljub temu, da je stvar z zadrugo že rešena, da so dobili ves zadružni denar že nazaj, kljub temu glavarsivo še ni izdal odkola, da se prostore lahko odpečati. Vprašujemo lilijsko glavrstvo, kdaj misli rešiti to, kar je že rešeno? Če se misli s tem zavlačevanjem pokazati moža, naj se pokaze moža rajši v Lilijski sami, kjer razbijajo pijanci cele noči, vpijejo, kamnjajo gostilne, da še arestanti niso mogli spali. Če misli s tem zavlačevanjem napravili red in mir v državi, naj ga napravi najprej v svoji lilijski državi, kjer je sedež okružne politične komande, glavarska in sodnje! Zahlevamo, da tako odprete naš Delavski dom! — Naši Orjunaši (tučitelji brez plačel) pravijo, da vestno patruljirajo in si pri tem eden drugemu poživžgavajo. Tako so včasih patruljirali kozji pastirji za kozami in pa otroci, ko se gredo razbojnike. No, tudi to nam je šport. Tako pač pozabljuje, da ste neplačani nameščenci! Le patruljirajte okrog graščine, okrog trga in po vseh ovinkih, dober tek vam. A delavčeve oko je vedro, uho ludi — pest pa še najhrša! — Socialni demokrati so mislili, da bodo v položaju po stavki, ki so jo pripomogli zloribili, svoje limanice polne potegnili v Arhovo podsirešje. No, s shodom, ki so ga mislili uprizorili, so se spekli, da še zdaj kleca Arhič! Drugi patriolje (Arh ima svojo podstrešno grupo, Ranzinger Riko ima priljčno konsumno grupo, a Lojze ima svojo odebeleno denunciantško grupo) pa nekako čudno gledajo na početje ljubljanskih »sodrov«, ki »se strinjajo v protestu proti Lahom« in menda zvedavo prikimavajo S kimanjem in molkom hirajo. »Molimo za našo pokojno stran! — Zagorski proletariat je in bo ostal razredno bojen. Zapečatenje našega doma, Zvezne rud. del., vse to priča, da so naše organizacije edino prave! Zato se proletariat Zagorja vedno bolj oklepil svojih neodvisnih strokovnih in političnih organizacij, ki naj žive! Sparlak.

HRASTNIK. »Vesna je priredila dobro uspeli umetniški večer. Brezvonomo se je v vseh navzočih vzbudil čut in željo po umetnosti. Vršilo se je predavanje in potem deklamacije in recitacije pesmi in proze. Udeležilo se je tega večera ludi več zagorskih sodrugov in sodelužic. Ko so se ti vračali na postajo ponoc, so bili pri steklarji brez vzroka naenkrat napadeni. Iz steklarne blizu postaje so pričeli metati socialni patriolje nanje sleglo, vroče stajljeno sleglo. Ker zagorski sodruži niso pretepači in ne marajo, da bi se bili z delavci, ki so od kretinskih obrvi zaslepljeni, so se mirno umaknili na postajo. A social-patriotski steklarji so z dela planili proli postaji, katere vrata so zaslažili naši sodruži. A oni so vdrli na peron okrog postaje in pričeli iskati enega, ki je baje streljal nanje. Kričali so nad našimi sodruži z vsemi psovkanami in se trkali na prsa: »Kulturverein Svoboda!« Tudi psovke in napad na mirne ljudi — delavce, zapustili delo in vdirla na postajo, »auch das ist Kultur!« Ko so prišli orožniki, so pospravili svoje jezikke in kretinske obrvi in odšli s psovkanami v svojih izdajalskih umazanih ustnah. Je tu najbrž mnogo storilo Malovrhovo vino. Še zjutraj je ležalo po peronu sleglo. — V Zagorju so patriolje debeli in denunciantje, v Hrastniku so debeli in pretepači in obenem »Kulturverein Svoboda!« Da niso zagorski sodruži bili pametnejši od onih divjakov, vnel bi se bil prelep. A tako so vsekakor zagorski sodruži, ki so bili povečini člani »Vesne«, pokazali sad izobraževalnega dela dveh let, a hrastniški steklarji so pokazali sad šeststrelnega podivjavljivega dela »Svobode! — Zahlevamo, da centrala »Svobode« prešče vso zadevo in izključi prizadele člane. Dokler

tega ne storí, smatramo »Svobodo« za organizacijo barab in pretepačev, pijnacev. Ker pa tega najbrž ne bo nikdar storila, smatramo, da je »Svoboda« po svojem dihu in delu vredna sestrica »Orjune«, ki smalra za svoj cilj — pretep! Vodili bomo boj proti »Svobodi« in za »Vesno, ki naj živi! — Hrastničan, ki je bil prisiljen, da vam je postajne pljuvalnike zmetal v obraz.

Jeseničani.

HRASTNIK. — Nekulturnost g. gerenta Fortiča. Na dan 3. nov. smo bili priredili umetniški večer. Na poziv, da naj se izroči vse dolne recitacije in deklamacije, katere se hočejo izvajati na tem večeru, je nam g. novi gerent črpal iz programa: deklamacije iz knjige T. Seliškarja »Trbovlje«. Torej knjiga, ki se prodaja po vseh meščanskih knjigarnah, se ni smela deklamirati! G. gerent! S tem ste zopet pokazali, da zatira delavsko mladino na vseh koncih in krajin, ali to Vam ne bo koristilo, kajli v naših srčih je že vsajena kak proletarska in ni ga človeka, da nam jo zatre! Ker mi se zavedamo svoje moči.

Omladinci.

VRHNIKA. — Kakor marsikje, tako preživlja tudi delavstvo tovarne »Globus« na Vrhniku težko krizo. V soboto, dne 24. oktobra je stopilo nekaj delavcev v pisarno, da zahteva boljši kos kruha. Jaz sem stopil pred ravnatelja in mu povedal, da delavstvo zahteva povišanje plač, ker se z dosedanjimi plačami v tej draginji ne da več izhajati. Ravnačel je začel naštevali razne izmišljoline, zakaj se plač ne more zvišati. Jaz sem mu povedal, da njegova izvajanja ne držijo in nato je začel nad meno kričati, kar pa mene ni odgnalo in omajalo. — V torek popoldne pa pride k meni orožnik in pravi, da moram ili z njim; gnal me je na orožniško postajo, kjer je poklical še enega svojega tovariša. Gnala sta me nazaj na moje stanovanje, izvršila hišno preiskavo in sta zaplenila »Glas Svobode«, »Prol. Mladino« in eno številko »Omlad. Borbe«. Nato sta odšla, jaz pa sem se podal na žandarmerijsko postajo, da zahtevam zaplenjene časopise nazaj. Pa že vidim na mizi napisan cel akt proli meni. — Taka prolixakonila postopanja nas ne bodo ustrašila v našem pravičnem boju, ampak bomo še bolj delali za zvezo delavcev in kmetov proti kapitalističnim pijavkam. — J. Peterel.

Golšnik. Oglasili se bomo tudi iz naših hribov enkrat, kajti življenje siromašnih kmetov je neznoteno. Kateri ima zaslužek kje doli v rudarskih revirjih, pač malo lažje izhaja. Kateri pa nima nikjer stalnega zaslužka, a zemlje malo in še to nerodovilno, je primoran, da gre v gozdove veleposesnikov, katerih je tu dosti in sicer: Iz Litije ima gozd g. Lebinger, drugi gozd je od Vindischgreza, tretji tudi iz Litije g. Slanca. V teh gozdih so primorani li polproležarci da sekajo drva za sramotno plačo in lo seveda vse na akord. Cele tedne se mučijo po gozdovih, da zasluži za par kilogramov soli. Ko pride nedelja, pa hajd v cerkev, kjer te duhovni oče potrošljajo, rekoč: Hvalite Boga, ker vam trpljenje nalaga, ravno tåkret Vas ljubi, kadar Vas najbolj tepe itd. Torej vidimo čisto jasno v čigavi službi je cerkev. Ali kmetje se po večini zafejajo v cerkev iskal pomoči in se zahvaliti Bogu, da smejo trpeti. Sliši se, da bodo v kralkem dobili v Šmarinem pri Litiji nove zvonove in sicer enega za farno cerkev in enega za podružnico Jablanico, ker je pa zadnji za v Jablanico veliko lažji, so se zmisli g. dušni paslir, katehet iz Šmarne, da naj kmetje iz Jablanice ravno toliko plačajo kot v Šmarinem, kjer je težji. Pobirali so že tudi za Smlednik, da bojo streljali pri paradi, ko se bodo zvonovi blagoslovili. Trpni kmetje! Ali ne spregledate, kdo je kriv, da so Vam pobrali zvone. Ali niso ravno duhovni agitirali za vojno, za vero, dom in cesarja. Ali niso oni dali zvone, kar brž z njimi iz stolpa in v litaro, da se ulije top, da bomo brž streljali našega sovražnika (delavca in kmetja). Imamo torej jasno sliko kakšno politiko oziroma vlogo igrajo Krishusovi namesniki. Čudno se mi zdi kje so lisi sodruži, ki so že enkrat bili v proletarski stranki K. S. J. Bilo je že precej zavednih sodrugov, ki so šli v proletarsko stranko, a danes so zopet v klerikalnem laboru. Ne verjemite

jim, da Vas bodo rešili iz tega gmočnega položaja. Kaj so dosegli poslanci Slovenske Ljudske Stranke iz Slovenije, ki imajo skoro vse poslance? Popolnoma ničesar drugega, kot kuluk (obvezno delo za vsakega občana za popravljanje cest in to brezplačno) ter 500 odsloškov povisanja davkov. Ako hočete kmetje ter vsi revni sloji, da se otresem lega zla, stvorimo enotno fronto delavcev in kmetov, t. j. da sponimo vsi v Neodvisno Delavsko Stranko Jugoslavije, katera je edina stranka, ki zlasto ljudske interese, katera se bori za odpravo današnjega krivičnega družabnega reda ter ga nadomestiti z novim in to s socialističnim družabnim redom s federacijo kmečko-delavskih republik na Balkanu. Ako hočete, da se razdelijo veleposesva med revne sloje, stopite takoj v proletarsko stranko, ker edino ona se bori za odpravo veleposesevler ler za razdelitev zemljišč. Kaj se je napravilo z agrarno reformo? Tudi popolnoma ničesar, veleposesva imajo še ravno listi v rokah kot preje. Ponovno Vam klicem! Če si hočemo boljše in pravičnejše življenje, moramo stopiti v Neodvisno Delavsko Stranko, ki zbirja pod svoj prapor vse tlačene sloje ter jih povede do osvobodilne delavške razreda izpod kapitalističnega jarma.

Zivela vlada delavcev in kmetov! Zivel nepomirljiv razredni boj! Proč z oderuh in špekulanji! Boj kapitalizmu!

Dragotin.

ZABUKOVCA. — Po dolgem času se zopet oglašamo iz Zabukovce, da izve proletarij, kako je pri nas. Kakor povsod, so tudi pri nas patrioti popolnoma izdali delavške interese. Ker so pri tukajšnjem rudniku večinoma zaposteni kajžarji in kmetje, v katere se še ni ukoreninila razredna zavest, je sploh vsaka razredna akcija ležavna. Začelo tudi ni bilo solidarne slavke z rudarji, zaposlenimi pri Trboveljski družbi. Tu še vedno veruje nekaj delavcev g. Uranjaku, ki je bil včasih »haupisocialist«, danes pa župnikov oproda in klerikalnega poslanika na razpoloženju. Njegova in zasluga njegove kompanije je, da je delavstvo v večini mrzlo za vsako razredno organizacijo, tako da ga podjetniki po svoji volji izkoriscajo. Od preverala do leta 1920 je bila večina razredno organizirana, potem pa je razočarana nad početjem patriotov izgubila vero v razredni boj in osvojenje sploh. Torej pri nas, v Zabukovci, imamo razredno-zavedni rudarji mnogo delat, preden se bo zopet oživel delavško gibanje, preden bo zopet dobljeno delavstvo ono bojevno moč, ki jo je imelo po preveralu. Začelo pa je izdajanje »Novic« od strani Fabjančiča tudi z našega stališča proleterstva in obsodbe vredno zločinsko početje, ki pa pri nas ne bo napravilo škode, ker nihče temu limu ne naseda. Mi bomo delali vztrajno naprej, navdali z razredno zavednostjo kmete in kajžarje, ki še ne vedo, da smo mi proletarji njihovi edini zavezniki in da je za ene kot druge edina rešitev v razrednem boju. Zabukovški trpin.

Širite, »Glas Svobode«!

Tiskovni sklad.

Jaka Peterel, Vrhnika 2 Din; Gradišek Jakob, Dol pri Ljubljani 3 Din; Gradišek Ivan, Dol pri Ljubljani 2 Din; Hameršak Anton, Vič 1 Din; Blaževič Josip, Ljubljana VII. 4 Din; Pogorevčnik Josip, Ljubljana VII. 4 Din; Leban Peter, Ljubljana 2 Din; Lovro Perič, Ljubljana 2.50 Din; Slakoper Stefan, Mosle 1 Din. Skupaj 21.50 Din. — Preje izkazanih 9347.50 Din. Skupaj 9368 Din.

Za bolgarske žrtve.

Iz Zaloge, oziroma iz papirnice v Vevčah smo prejeli 218 Din, iz Tržiča 178 Din, z Jesenic 170.75 Din, K. Bizjak 15 Din, Fajn 10 Din, Iv. Savšek 10 Din, Šuligoj 10 Din, Prešeren J. 10 Din, Knitter 50 Din, Premru 20 Din. — Skupaj 691.75 Din.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij.

Odgovorni urednik Anton Šušteršič.

Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.